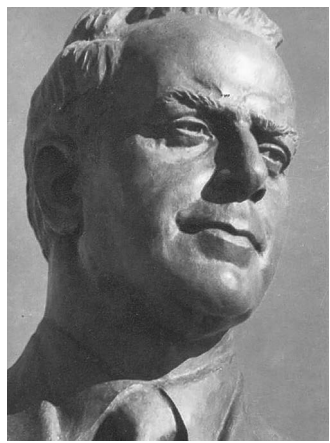

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından noyır olmur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

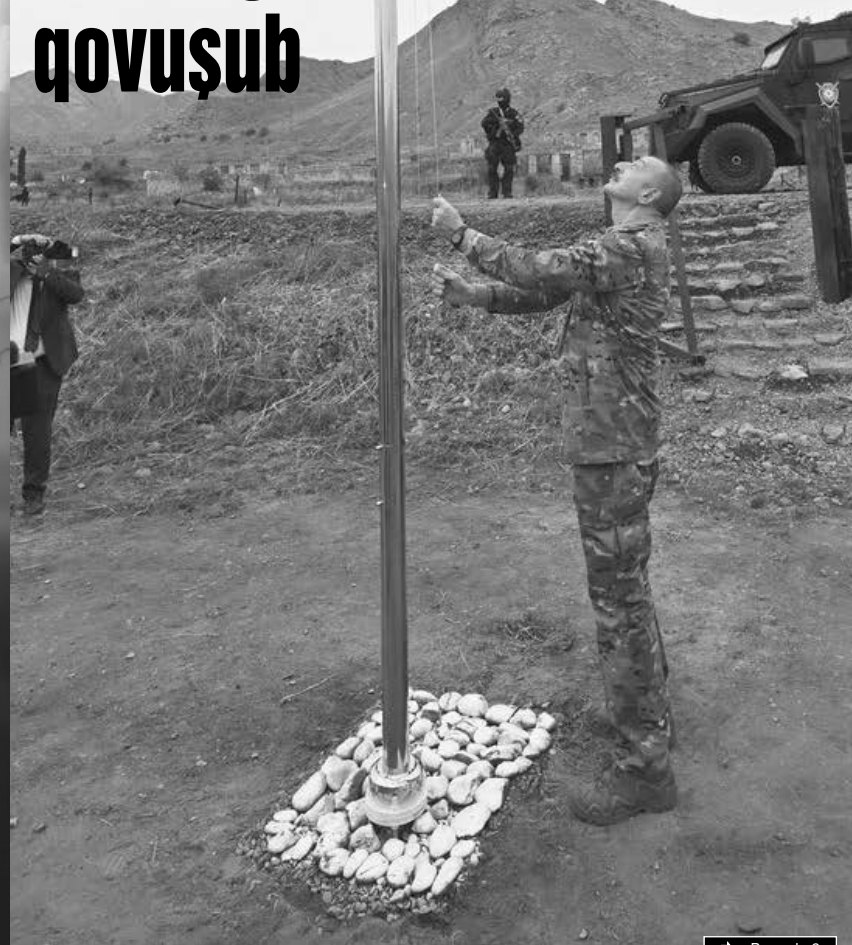
17 oktyabr
2026-cı il,
şənbə
№ 190 (7257)
Qiyməti
60 qəpik

Tarixin 18 oktyabr xoşbəxtliyi...

Müstəqilliyimiz
bərpa olunub,

Xudafərin
azadlığına
qovuşub

➔ Bax səh. 2

Ədalət yalnız sözlə deyil, güclü dövlət iradəsi ilə təmin olunur

➔ Bax səh. 3

İlham Əliyev
@azpresident

Rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən Füzuli rayonunun Qoçəhmədli, Çimən, Cuvarlı, Pirəhmədli, Musabəyli, İşıqlı, Dədəli kəndləri və Füzuli şəhəri işğaldan azad edilib. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!

Translate Tweet

10:38 AM · Oct 17, 2020 · Twitter for iPhone

İlham Əliyev
@azpresident

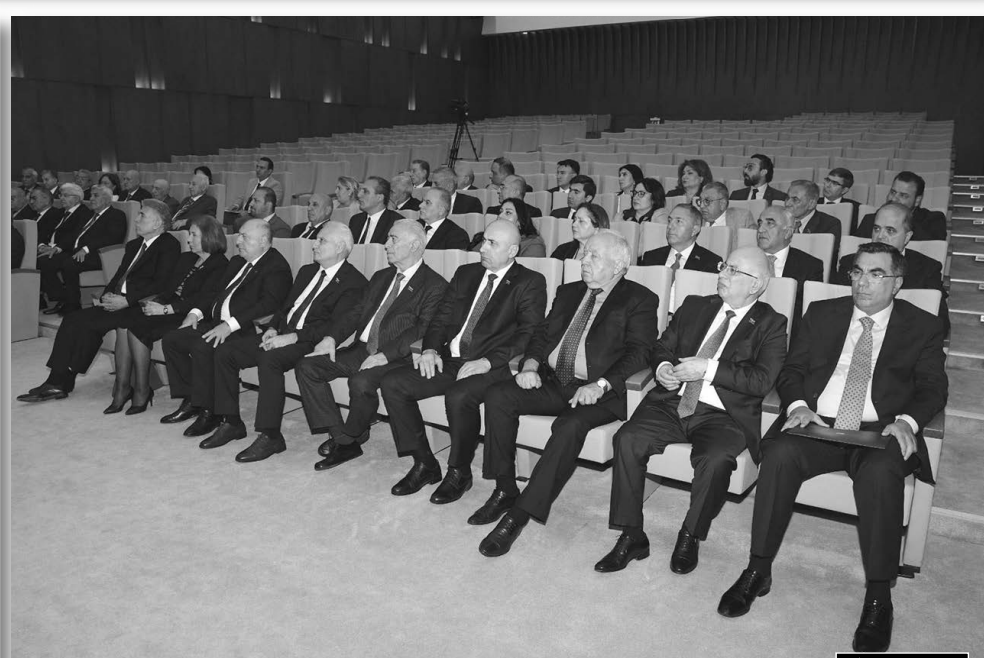
Azərbaycan Silahlı Qüvvələri qədim Xudafərin körpüsünün üzərində Azərbaycan bayrağını qaldırdılar. Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Qarabağ Azərbaycandır!

Translate Tweet

4:45 PM · Oct 18, 2020 · Twitter for iPhone

YAP
İdarə
Heyətinin
iclası
keçirilib

➔ Bax səh. 4

Azərbaycana hibrid hücumları
kim təşkil edir?

➔ Bax səh. 5

Kənd təsərrüfatında
rəqəmsal keçid

➔ Bax səh. 5

Azərbaycan mediasında
yeni mərhələ

➔ Bax səh. 6

Demokratiya
maskası altında:
Paris başqalarına
dərs keçərkən
öz güzgüsündən
niyə qaçır?

➔ Bax səh. 7

Brüssel yollar
axtarışında...

➔ Bax səh. 6

Tarixin 18 oktyabr xoşbəxtliyi...

Müstəqilliyimiz bərpa olunub, Xudafərin azadlığına qovuşub

Təqvimdə elə günlər var ki, xalqımız və ölkəmiz üçün müstəsna önəm daşıyır. 18 oktyabr məhz belə günlərdən biridir. Əlamətdar haldır ki, tarixin bu günündə iki mühüm hadisə baş verib. Bunlardan biri XX yüzillikdə ikinci dəfə

müstəqilliyə nail olmağımızdır. Ali Sovet 1991-ci il oktyabrın 18-də “Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında” Konstitusiyaya Aktını qəbul edib. Bu tarixi qərarla Azərbaycan ötən əsrin iyirminci illərində itirilmiş

müstəqilliyini bərpa edib və azadlığına qovuşub. Artıq 35 ildir ki, respublikamız müstəqil yaşayır, öz taleyinin sahibi-dir və bütün istiqamətlərdə böyük uğurlar qazanır.

Tarixin 18 oktyabr günündə baş verən ikinci mühüm hadisə isə Xudafərin körpüsünün işğaldan azad edilməsidir. Xudafərin bizim üçün adı bir körpü deyil. Arazın o tayı ilə

bu tayını birləşdirən bu körpü xalqımız üçün böyük rəmzi mənə daşıyır. Otuz illik işğal illərində bizim Xudafərinə çıxış imkanımız olmayıb və o, hər birimiz üçün həsrət körpüsünə çevrilib. Bu həsrətə 2020-ci il oktyabrın 18-də son qoyulub. Xudafərinin işğaldan azad edilməsi düşmənin həm hərbi, həm də psixoloji məğlubiyyətinə yol açan vacib amillərdən oldu.

Bir əsrdə iki dəfə müstəqil dövlət quran xalq

Dünyada cəmi 200-dək müstəqil dövlət var. Xalqların sayı isə bundan daha çoxdur. Buradan o nəticə hasil olur ki, müstəqillik uğrunda daha çox çalışmaq və əzmkarlıq göstərmək lazımdır. Azərbaycan xalqı tarix boyunca azadlığa can atan və bu amal uğrunda misilsiz fədakarlıqlar göstərən xalqdır. Uzaq tarixi demirik, elə son 200 ildə Azərbaycan

bir sıra istilalara məruz qalıb, tarixi torpaqlarımız işğal altına düşüb, sərhədlərimiz kiçilib. Ancaq üzələdiyi məhrumiyyətlər, sərt ideoloji qadağalar heç vaxt xalqımızı azadlıq arzularından geri döndərə bilməyib. Əcdadlarımız daim müstəqil dövlət qurmağa can atıb və müstəqillik idealları ilə yaşayıb. Nəhayət, vətənpərvər, işıqlı ziyalılarımızın fədakar-

lığı sayəsində 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin (AXC) yaradılması ilə xalqımızın müstəqillik arzusu həyatda öz təsdiqini tapıb. AXC müsəlman Şərqi demokratik əsaslarla qurulan ilk respublika idi ki, bu da Azərbaycan xalqının böyüklüyünü, öz taleyinin sahibi olmaq istəyini, qəhrəmanlığını və müasirliyini təcəssüm etdirirdi.

Əslində, AXC-nin boyan edilməsi 1828-ci ildə baş tutan işğaldan sonra xalqımızın itirilmiş dövlətçiliyinin bərpası idi. AXC dövlət quruculuğunda, idarəetmədə, demokratiyanın bərqərar olmasında, təhsil sahəsində,

yeni seçki ənənələrinin formalaşmasında, qadınların seçmək və seçilmək hüquqlarının tanınmasında və digər istiqamətlərdə hətta Avropa üçün örnək sayıla biləcək bir sıra ilkərə imza atıb. Beynəlxalq səviyyədə tanınıb. Ancaq AXC-nin ömrü uzun olmayıb - cəmi 23 ay yaşayıb və 1920-ci il aprelin 28-də süqut edib. Sonrakı mərhələdə respublikamız təxminən 70 il keçmiş SSRİ-nin tərkibində qalsa da, xalqımız müstəqillik ideyalarını həmişə qəlbində yaşadıb və müstəqil dövlətini qurmağa can atıb. Belə tarixi fürsət isə ötən əsrin doxsanıncı illərinin əvvəlində yaranıb. Beləliklə də, Azərbaycan xalqı bir əsrdə iki dəfə müstəqil dövlət qurmağa nail olub.

Müstəqilliyə gedən yolda Ulu Öndər Heydər Əliyevin müstəsna rolu

Tarix sübut edir ki, hər fürsəti vaxtında və düzgün dəyərləndirmək lazımdır. Əks halda, bundan başqaları yararlanırlar. Ötən əsrin doxsanıncı illərinin əvvəllərində keçmiş ittifaqın süqutu fonunda yaranan müstəqilliyimizin bərpası fürsəti də itirilə bilərdi. Çünki həmin dövəmdə respublikamızda çox ziddiyyətli proseslər izlənilirdi və müxtəlif güclər öz maraqlarını təmin etməyə çalışırdılar. Belə bir çətin vəziyyətdə XX yüzillikdə ikinci dəfə müstəqilliyə gedən yolda xalqımızın müdrik oğlu, böyük siyasətçi Heydər Əliyevin liderliyi müstəsna rol oynadı. O dövrdə - hələ keçmiş ittifaqın süqutundan əvvəl 17 noyabr 1990-cı il tarixində Heydər Əliyevin sədrliyi ilə çağırılan sessiyada Onun təşəbbüsü ilə Naxçıvan Ali Sovetinin adı dəyişdirilərək Naxçıvan Respublikasının Ali Məclisi adlandırılması haqqında qərar çıxarıldı. Eyni zamanda, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin o vaxtlar çoxlarının tanımadığı üçrəngli bayrağı Naxçıvan Ali Məclisində qaldırıldı. Bir qədər sonra-1991-ci il fevralın 5-də Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin vəsatətinə baxaraq üçrəngli bayrağı Azərbaycanın dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi haqqında qərar verdi, həmçinin ölkənin adı dəyişdirilərək “Azərbaycan Respublikası” adlandırıldı. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1991-ci il avqustun 26-dan Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində Azərbaycan Kommunist Partiyasının fəaliyyəti dayandırıldı, onun bütün struk-

turları ləğv edildi.

1991-ci il avqustun 30-da respublika Ali Sovetinin xalqın tələbi ilə çağırılmış növbədənəkar sessiyasında Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyinin elan olunması təklifi ilə çıxış etdi. Bunun nəticəsində həmin sessiyada “Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyini bərpa etmək haqqında” Bəyannamə qəbul edildi. 10 müddəadan ibarət olan sənəddə 1918-ci ildən 1920-ci ilədək Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmış müstəqil dövlət kimi mövcud olduğu xüsusi vurğulanıb. Həmin bəyannamə sonrakı mərhələdə respublikamızın müstəqilliyi ilə bağlı digər hüqu-

qlarında “Müstəqillik Günü haqqında” yeni qanun qəbul edildi. Elə həmin gün də Prezident İlham Əliyev tərəfindən “Müstəqillik Günü haqqında” qanun təsdiqlənib.

Qanunun təsdiqlənməsi ilə 28 May - Respublika Günü'nün və 18 Oktyabr - Dövlət Müstəqilliyi Günü'nün adı dəyişdirilib. Belə ki, mayın 28-i Müstəqillik Günü, oktyabrın 18-i isə Müstəqilliyin Bərpası Günü elan edilib.

Ötən 35 ildə müstəqil Azərbaycan tarixi uğurlara imza atıb, beynəlxalq birliyin sayılıb-seçilən üzvlərindən birinə çevrilib. Ən böyük uğurumuz isə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılan möhtəşəm qələbələrımız sayəsində ölkəmizin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam təmin olunmasıdır. Biz qürur duyuruq ki, bu gün müstəqil Azərbaycanın bütün ərazisində üçrəngli bayrağımız əzəmətlə dalğalanır.

qı sənədlərin hazırlanması və qəbul edilməsi üçün əsas oldu. 1991-ci il oktyabrın 18-də Ali Sovet məhz bu bəyannaməyə istinad edilməklə “Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiyaya Aktı”nı qəbul etdi. Sənəddə Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi kimi təsbit edilib.

Azərbaycan parlamentinin 15 oktyabr 2021-ci il tarixli plenar

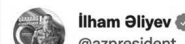

İlham Əliyev
@azpresident

Rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən Füzuli rayonunun Qocəhməddi, Çimən, Cuvanlı, Pirehməddi, Musabəyli, İşıqlı, Dədəli kəndləri və Füzuli şəhəri işğaldan azad edilib. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!

Translate Tweet

10:38 AM · Oct 17, 2020 · Twitter for iPhone

İlham Əliyev
@azpresident

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri qədim Xudafərin körpüsünün üzərində Azərbaycan bayrağını qaldırdılar. Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Qarabağ Azərbaycandır!

Translate Tweet

4:45 PM · Oct 18, 2020 · Twitter for iPhone

Həm də mənəvi körpümüz olan Xudafərinə qovuşmaq xoşbəxtliyi

İlham Əliyevin twitter səhifəsində paylaşıdığı “Azərbaycan Silahlı Qüvvələri qədim Xudafərin körpüsünün üzərində Azərbaycan bayrağını qaldırdılar. Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Qarabağ Azərbaycandır!” tviti ölkəmizdə xüsusi coşqu ilə qarşılandı. Xalqımız həm də mənəvi körpümüz olan Xudafərinə qovuşmaq xoşbəxtliyi yaşadı həmin gün.

Qeyd edək ki, Ermənistanın ötən əsrin

dən çıxarılıb. Bundan sonra hərbiçilərimiz komandanlığın tapşırıqlarına uyğun olaraq körpüyə müxtəlif istiqamətlərdən yaxınlaşıblar. Xudafərinin azad edilməsi zamanı hərbiçilərimiz arasında itkilər olmayıb.

Xudafərin körpüləri Azərbaycanın məmarlığının nadir nümunələrindəndir. Araz çayı üzərində salınan iki Xudafərin körpüsü bu gün də öz əzəmətinə saxlamaqdadır. Onlardan “Baş Xudafərin körpüsü” adlanan 11 aşırımlı körpünün uzunluğu 130, eni 6, hündürlüyü isə 12 metrdir. İkinci körpü isə 15 aşırımlı olmaqla uzunluğu 200, eni 4,5 metr, hündürlüyü 10 metrdir.

Xudafərinin işğaldan azad olunması böyük Qələbəmizin əsas memarı olan Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin də həyatında xüsusi bir gün olub. Bunu Onun özü səmimi şəkildə etiraf edib. Mühəribə başa çatandan az sonra - 2020-ci il noyabrın 16-da Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva işğaldan azad edilməsi Füzuli və Cəbrayıl

tarixində Xudafərin körpüsü ilə yanaşı, Cəbrayıl rayonunun daha iki yaşayış məntəqəsi - Hacılı və Hacı İsaqlı kəndləri, həmçinin bir sıra yüksəkliklər də işğalçılardan azad edilib. Bununla da İranla dövlət sərhədimizin xeyli hissəsi bərpa olunub. Hərbiçilərimiz Xudafərinin azad edilməsi planını çox məharətlə hazırlayıblar və uğurla həyata keçiriblər. Əvvəlcə erməni hərbi birləşmələri ətrafdakı yüksəkliklər

rayonlarında, o cümlədən də Xudafərin körpüsündə olublar. Bu anlar da tariximizin səhifələrinə qızıl hərflərlə yazılıb. Prezident İlham Əliyev Xudafərin körpüsündə şanlı Azərbaycan Bayrağını qaldırıb. Dövlətimizin başçısının bayrağımızı tarixi Xudafərin körpüsündə qaldırması Azərbaycan xalqı üçün sonsuz qürur və fəxrətdir.

Mübariz ABDULLAYEV

Prezident İlham Əliyev Hindistanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 16-da Hindistan Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Abhay Kumarı qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Abhay Kumar ikitərəfli münasibətlərin inkişafı üçün sözlərini əsirgəməyəcəyini dedi.

Söhbət zamanı bu ilin sentyabrında Bışkek şəhərində Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) Zirvə Görüşü çərçivəsində dövlətimizin başçısı ilə Hindistanın Baş naziri Narendra Modinin təmasları xatırlandı.

Görüşdə Azərbaycan və hind xalqları arasında minilliklər boyu tarixi-mədəni əlaqələrin olduğu qeyd edildi, ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif sahələrdə inkişaf perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 16-da Gürcüstanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Qiorqi Zakaraşvilini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini Prezident İlham Əliyevə təqdim etdi.

Dövlətimizin başçısı səfirlə söhbət etdi.

Prezident İlham Əliyev bu ilin aprelində Gürcüstana dövlət səfərini və səfər çərçivəsində göstərilən qonaqpərvərliyi məmnunluqla xatırladı.

Azərbaycan-Gürcüstan münasibətlərinin zəngin tarixinin və böyük gələcəyinin olduğunu deyən dövlətimizin başçısı iki müstəqil dövlət kimi ölkələrimiz arasında dostluq və strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin uğurla inkişaf etdiyini vurğuladı, xalqlarımızın qardaşlıq əlaqələrinin olduğunu bildirdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə fəaliyyətində uğurlar arzuladı.

Prezident İlham Əliyev Gürcüstanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirini qəbul edib

Qəbula görə minnətdarlığını bildiren Qiorqi Zakaraşvili qarşada Azərbaycana səfir təyin olunmasından və dövlətimizin başçısı ilə görüşdən böyük şərəf hissi duyduğunu dedi. Səfir ölkələrimizin strateji tərəfdaş, xalqlarımızın isə bir-birinə yaxın olduqlarını vurğuladı.

O, fəaliyyəti dövründə Azərbaycanla Gürcüstan arasında tarixən mövcud əməkdaşlığı daha da genişləndirmək üçün sözlərini əsirgəməyəcəyini bildirdi.

Söhbət zamanı siyasəti əlaqələrimizin inkişafından məmnunluq ifadə olundu, iqtisadi-ticarəti, enerji təhlükəsizliyi, nəqliyyat-kommunikasiya və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edildi.

Ölkələrimizin enerji və nəqliyyat sahələrində həyata keçirdikləri birgə layihələrə toxunuldu, onların yalnız regional deyil, eyni zamanda, global səviyyədə mühüm əhəmiyyət daşıdıqları vurğulandı.

Bakı növbəti dəfə global etimadın ünvanına çevrildi

AQEM üzvləri ölkəmizin yenidən platformaya rəhbərliyini dəstəklədi

Yeni dövrün çağırışlarını əsas götürərək çoxtərəfli əlaqələrin inkişafını hədəfləyən Azərbaycan qısa zaman kəsiyində mühüm uğurlara imza atıb. Son 20 ildə beynəlxalq münasibətlər sistemində olduqca aktiv mövqə tutmuş ölkəmiz çoxtərəfliyin təşviqi ilə bağlı mühüm bir yol keçib - yürütdüyü çoxvektorlu xarici siyasət kursu Azərbaycanın bugünkü uğurlarının ən mühüm komponentlərindən birinə çevrilib. Yerləşdiyi geocoğrafi məkan siyasi nöqtəyi-nəzərdən kataklizmlərin davamlı hal aldığı region kimi dəyərləndirilsə də, Azərbaycan Cənubi Qafqaz da daxil olmaqla, hətta sərhəddindən kənarda yerləşən ölkələr üçün də sabitləşdirici faktor kimi çıxış edib. Təsədüfi deyil ki, həm sivilizasiyaların, həm

də mədəniyyətlərin qovşağı kimi xarakterizə olunan Cənubi Qafqazın aparıcı aktoru olan Azərbaycan bu gərgin situasiyada bütün ölkələr üçün yeni siyasi əməkdaşlıq zəmini formalaşdırıb.

Azərbaycan öz xarici siyasət kursunda dialoqun təşviqini, qarşılıqlı anlaşmanın gücləndirilməsini və müxtəlif dövlətləri ortaq məqsədlər ətrafında birləşdirən platformaların inkişafını prioritet istiqamətlərdən biri kimi müəyyənləşdirib. Bakı beynəlxalq münasibətlərdə yalnız milli maraqlarını təmin edən deyil, həm də ümumi problemlərin həllinə töhfə verən, tərəfdaşlar arasında körpü rolunu oynayan dövlət kimi çıxış edir. Bu siyasətin effektivliyi Azərbaycanın müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda nümayiş etdirdiyi fəallıqda və təşəbbüslərində aydın görünür. Bu gün də Azərbaycan rəhbərlik etdiyi beynəlxalq platformalarda həmin yanaşmanı davam etdirir. Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirə çərçivəsində həyata keçirilən fəaliyyət ölkəmizin etimad quruculuğuna, regional dialoqa və əməkdaşlığın genişləndirilməsinə verdiyi önəmi nümayiş etdirir. Azərbaycanın bu istiqamətdəki fəaliyyəti onun beynəlxalq siyasətdə birləşdirici və təşəbbüskar mövqeyini daha da möhkəmləndirir.

Avrasiya məkanında strateji körpü və təhlükəsizlik platforması

Hazırkı yeni global nizamda coğrafi mövqə yalnız ərazinin yerləşdiyi məkan deyil, həm də dövlətin geosiyasi imkanlarını, iqtisadi potensialını və regional proseslərə təsir gücünü müəyyənləşdirən amillərdən biridir. Azərbaycan bu baxımdan Avropa ilə Asiya arasında əlaqələrin qurulmasında, müxtəlif siyasi və iqtisadi maraqların uzlaşdırılmasında mühüm üstünlüklərə malikdir. Ölkəmizin həyata keçirdiyi xarici siyasət strategiyası bu üstünlükləri konkret nəticələrə çevirərək Azərbaycanı regional əməkdaşlığın aparıcı iştirakçılarında birinə çevirib.

Bakı müxtəlif güc mərkəzləri ilə münasibətlərini qarşılıqlı hörmət, suverenliyə ehtiram və bərabər hüquqlu tərəfdaşlıq prinsipləri əsasında inkişaf etdirir. Bu yanaşma Azərbaycanın həm Şərq-Qərb, həm də Şimal-Cənub istiqamətlərində nəqliyyat və logistika imkanlarını genişləndirməsinə, enerji təhlükəsizliyinin təminatında mövqeyini möhkəmləndirməsinə şərait yaradır. Eyni zamanda, iqtisadi əlaqələrin dərinləşməsi dövlətlər arasında qarşılıqlı asılılıq və ortaq maraqları artıraraq sabitlik üçün əlavə zəmin formalaşdırır. Azərbaycanın təşəbbüskanlıq ilə reallaşan layihələr göstərir ki, ölkəmiz üçün regional təhlükəsizlik yalnız hərbi-siyasi tədbirlərlə məhdudlaşmır. Davamlı iqtisadi inkişaf, etibarlı kommunikasiya xətləri və siyasi dialoq da uzunmüddətli sülhün əsas dayaqlarıdır. Okt-

yabrın 15-də Bakıda Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin (AQEM) 7-ci Zirvə Görüşündə çıxış edən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, coğrafi olaraq Asiya ilə Avropanın kəsişməsində yerləşən Azərbaycan Avrasiya məkanında birləşdirici mərkəz kimi getdikcə daha böyük rol oynayır: “Ölkəmizin ikitərəfli və çoxtərəfli formatlar çərçivəsində bir çox dövlətlərlə siyasi, iqtisadi, nəqliyyat, enerji, humanitar sahələrdə əməkdaşlığı öz növbəsində regionumuzda təhlükəsizlik sistemini möhkəmləndirir”.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, Azərbaycan davamlı olaraq bərabər hüquqluluq, daxili işlər qarışmama, ölkələrin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin üstünlüyünə əsaslanan müstəqil xarici siyasət həyata keçirir. Azərbaycan dövlətlərarası münasibətlərin həlli məsələsində ikili standartların və seçici yanaşmaların tətbiqi ilə bağlı zərərli praktikaya qarşı fəal və əsaslandırılmış şəkildə çıxış edir.

Məhz bu kimi görüşmələr, laqeyd münasibət, ikili standart

Ədalət yalnız sözlə deyil, güclü dövlət iradəsi ilə təmin olunur

Prezident İlham Əliyev: Biz döyüş meydanında qisas aldığımız və Ermənistanla sülh təklif etdik

2020-ci ildə Vətən müharibəsinə qatılan tarixi Qələbə təkcə ərazi bütövlüyümüzün bərpası ilə nəticələnmədi, eyni zamanda regionda mövcud olan və illərlə formalaşdırılmış sülh, ədalətsiz siyasi realitələri kökündən dəyişdi. Azərbaycan bu Qələbə ilə həm də beynəlxalq münasibətlər sistemində öz yerini yenidən müəyyənləşdirdi. Uzun illər ərzində erməni işğalına məruz qalan, yüz minlərlə vətəndaşı qaçqın və məcburi köçkün həyatı yaşayan bir dövlət olaraq Azərbaycan beynəlxalq tribunalardan haqq səsinə ucaldır, ədalətin bərpasını tələb edirdi. Lakin bu çağırışlar çox zaman ya eşidilmirdi, ya da qəsdən diqqətdən kənarda qalırdı.

30 il ərzində cəmi bir neçə dövlət Azərbaycanın mövqeyini açıq şəkildə müdafiə edib - digər tərəfdən isə bir sıra böyük güclər və beynəlxalq təşkilatlar məsələni ya “status-quo”nun saxlanması adı altında dondurmağa çalışır, ya da prosesə selektiv yanaşma nümayiş etdirirdilər. Bu, beynəlxalq hüququn mahiyyətinə, dövlətlərin suverenliyinə və ədalət prinsipinə zidd bir yanaşma idi. Prezident İlham Əliyev oktyabrın 15-də Bakıda Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin

(AQEM) 7-ci Zirvə Görüşündəki çıxışında bildirib ki, ölkəmiz 35 il əvvəl müstəqilliyini bərpa etdikdən bəri davamlı şəkildə ikili standartlarla üzləşmişdir: “Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinin təqribən 20 faizi 30 il ərzində Ermənistan tərəfindən işğal olunmuşdur. Ermənistan bir milyon azərbaycanlını həm Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdakı, həm də indiki Ermənistan ərazisindəki öz əzəli tarixi torpaqlardan qovub etnik təmizləmə həyata keçirərək, Azərbaycana qarşı hərbi təcavüz etmişdir”.

Azərbaycan hədəfə alınır, təcavüzkar Ermənistan həvəsləndirilirdi...

Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan tərəfindən işğalı açıq-aşkar hərbi təcavüz, beynəlxalq hüququn və BMT Nizamnaməsinin kobud şəkildə pozulması idi. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi işğalçı qüvvələrin dərhal və qeyd-şərtsiz Azərbaycan ərazilərindən çıxarılmasını tələb etsə də, bu sənədlər kağız üzərində qaldı. Münaqişənin həllində vəsiqə kimi yaradılmış ATƏT isə fəaliyyətsizliyi, daha çox isə işğalçıya haqq qazandırmaq imitasiyaları ilə yadda qaldı. Bu siyahıya Avropa Parlamenti, ASPA kimi təşkilatları da əlavə etmək olar. Ən böyük ədalətsizlik isə ondan ibarət idi ki, bu gün başqa regionlarda baş verən münasibətlərdə dərhal reaksiya verən, sanksiyalar tətbiq edən, hərbi və iqtisadi təzyiq mexanizmlərini işə salan dövlətlər Azərbaycan məsələsində eyni prinsiplərlə yanaşmıyış

etdirmirdilər. Bu yanaşma isə beynəlxalq hüququn universallığı prinsipini sual altına qoydu. Əgər hüquq yalnız güclü dövlətlərin maraqlarına uyğun hallarda işləyirsə, bu artıq hüquq deyil, siyasi alətdir. Azərbaycan bu riyaklılığı açıq şəkildə gördü və nəticədə anladı ki, ədalət yalnız sözlə deyil, güclü dövlət iradəsi ilə təmin olunur. Vətən müharibəsində qazanılan Qələbə də məhz bu ədalətsizliyə verilən tarixi cavab oldu. Dövlət başçısı bildirib ki, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası 1993-cü ildə erməni qüvvələrinin işğal olunmuş ərazilərdən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən dörd qətnamə qəbul etmiş, lakin onlar 30 il ərzində kağız üzərində qalmışdır. Məsələnin həlli üçün 1992-ci ildə yaradılmış ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyəti imitasiya xarakteri daşıyırdı: “Beynəlxalq münasibətlərdə anarxizm və atavizmin iki nümunəsi olan Avropa Parlamenti və Avropa Şurası davamlı təcavüz qurbanı olan Azərbaycanı hədəfə alırdı və təcavüzkar Ermənistanı həvəsləndirirdi. Münaqişənin həlli üçün yaradılmış ATƏT-in Minsk qrupu məsələni inhisara götürmüş və münaqişənin dondurulmasına yönəlmiş fəaliyyət həyata keçirən həmsədr tərəfindən iflic vəziyyətə salınmışdı”.

2019-cu ildə o vaxt işğal altında olan Xankəndidə, Qarabağda bəyan etmişdir ki, “Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə”. Həmin dövrdə Ermənistanın müdafiə naziri

BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası qəbul etdiyi qətnamələrin icrasında təkid etmədi, ATƏT laqeyd qaldı...

Ermənistanın siyasi rəhbərlərini də arxayınlaşdırır, işğala haqq qazandırılması onların rahatlanmasına səbəb olurdu. Nəticə etibarilə, ölkəmizə qarşı təcavüzə bilavasitə iştirak etmiş Ermənistan rəhbərləri cəzasız qaldılar. Bu, digər bir amilə də ortaya çıxardı - artıq 2018-ci ildə hakimiyyətə gələn hazırkı siyasi qrup da yeni işğallardan danışıq, Qarabağın ilhaqını rəsmiləşdirəcəklərini iddia edirdi. Prezident İlham Əliyev bildirib ki, Ermənistanın əvvəlki rəhbərliyi - Ermənistanın hər üç keçmiş prezidenti və onların tərəfdarları, bu müharibə cinayətkarları və uşaq qatilləri hələ də layiq olduqları cəzanı almayıblar. Ermənistanın hazırkı rəhbərliyi 2018-ci ildən etibarən soloflorinin cinayətkar siyasətini davam etdirmişdir: “Ermənistanın hazırkı Baş naziri

Azərbaycanı yeni ərazilər uğrunda yeni müharibə ilə təhdid edirdi. Bütün bu hədsiz həyasızlığa beynəlxalq, dinnəqarasi beynəlxalq ictimaiyyot göz yumurdu. Heç kim Ermənistanı işğala, hərbi cinayətlərə, etnik təmizləməyə və qətlə, Azərbaycan xalqının dini müqəddəs yerlərinin təhqir edilməsinə görə qınamadı. BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası qəbul etdiyi qətnamələrin icrasında təkid etmədi, ATƏT laqeyd qaldı”.

Müharibə bizim seçiminiz olmayıb

Azərbaycan daim sülhü, ədaləti, sabitliyi və əməkdaşlığı dəstəkləyir. Ermənistanın 30 il davam etmiş təcavüzü isə bütövlükdə regionun inkişaf tempo-
minin qarşısını alıb. Biz həttə işğal dövründə belə sülh təzislərinə istinad edərək problemin dinc yolla həllinin tərəfdarı kimi çıxış etmişik. Ermənistan isə Azərbaycanın bu xoş məramından sui-istifadə etməyə çalışıb, beynəlxalq hüquq kobud şəkildə pozub və işğal davam etdirib. Nəticədə Azərbaycan üçün başqa yol qalmadı. Amma Azərbaycan qalib ölkə kimi yenidən sülh təşəbbüsü irəli sürdü - global dünya Bakının qisasçı deyil, ədalət hissənə söykəndiyinin növbəti dəfə şahidi oldu. Dövlət başçısı nitqində vurğulayıb ki, müharibə bizim seçiminiz olmayıb. Bizim müharibəyə Ermənistan məcbur edib: “Onun arxasında dayanan havadarlar isə görünür ki, Azərbaycanı öz suverenliyini və beynəlxalq hüququ güc yolu ilə bərpa edəcəyini düşünmədilər. Amma onların hamısı yanlışdı, yəqin onlar bizim qürurlu, azadlıqsevər, adət-ənənələrimiz və əxlaqi dəyərlərimizlə yaşayan xalqımızın xasiyyətini yaxşı tanıyırdılar. Biz müharibədə qalib gəldik, işğalçıları torpaqlarımızdan qovduq. Lakin 30 illik əzablar, soyqırımı, şəhər və kəndlərimizin dağıdılmasına görə onlardan qisas almıyıq. Biz döyüş meydanında qisas aldığımız Ermənistanla sülh təklif etdik. Burada da xalqımızın mədəni keyfiyyətləri bir daha özünü büruzə verdi”.

P.İSMAYILOV

Bakı AQEM-in institusional inkişafına fəal dəstək verib

Azərbaycan AQEM çərçivəsində əməkdaşlıqda fəal iştirak edir. Ölkəmiz “Təhlükəsiz və səmərəli nəqliyyat dəhlizlərinin inkişaf etdirilməsi” sahəsində etimad quruculuğu tədbirinin əlaqələndiricisi funksiyasını yerinə yetirməkdədir. Ölkəmiz AQEM-in qurucu üzvlərindən biridir və vurğulandığı kimi, 2024-2026-cı illər üzrə sədrliyi həyata keçirib. Azərbaycanın sədrliyi dövründə təşkilatın institusional transformasiyası, nəqliyyat bağlantıları, rəqəmsallaşma və davamlı inkişaf məsələləri ön plana çıxarılıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın 2024-2026-cı illərdə AQEM-ə sədrliyi dövründə Bakı təşkilatın fəaliyyətində mühüm dialoq məkanlarından birinə çevrilib. 2025-ci ilin fevralında AQEM-in Baş Komitəsinin yüksək səviyyəli nümayəndələrinin iştirakı ilə Bakıda keçirilən iclasında təşkilatın institusional imkanlarının gücləndirilməsi, etimad tədbirlərinin müxtəlif sahələrdə genişləndirilməsi və digər beynəlxalq platformalarla əlaqələrin artırılması müzakirə olunub. İqtisadi istiqamətdə isə 2025-ci ilin mayında Bakıda AQEM Biznes Şurasının VIII plenar sessiyası və X Biznes Forumu təşkil olunub. Gənclər diplo-

matiyası da sədrliyin mühüm istiqamətlərindən biri olub. 2025-ci ilin noyabrında Bakıda AQEM Gənclər Şurasının VIII toplantısına 19 üzv dövlətdən 100-dən çox nümayəndə qatılıb. Bu il oktyabrın 1-də isə Media və Yayım Şurasının təşkilatçılığı ilə “Qitələşmiş dünyada media vasitəsilə etimadın qurulması” mövzusunda Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin (AQEM) Media Forumu baş tutub. Prezident İlham Əliyev Zirvə Görüşündə bildirib ki, Azərbaycan AQEM-ə iki il ərzində sədrliyi müddətində onun gücləndirilməsinə prioritet diqqət ayırmış və nəqliyyat, bağlantılar, rəqəmsallaşma, ətraf mühitin mühafizəsi, turizm, təhsil, elm və digər sahələrdə əməkdaşlığı fəal şəkildə təşviq etmişdir: “Bütün üzv dövlətlərin yekdil dəstəyi ilə həyata keçirilmiş müxtəlif təşəbbüslərimiz nəticəsində hazırda AQEM institusional və hüquqi baxımdan daha güclüdür. Üzvlərinin sayı genişlənməmişdir və öz coğrafi məkanında təhlükəsizliyin, iqtisadi rifahın və qarşılıqlı anlayışın təşviqi naminə dialoq və qarşılıqlı fəaliyyəti inkişaf etdirmək üçün imkanları əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmlənmişdir”.

Azərbaycanın növbəti sədrlik müddəti dəstəkləndi...

Ölkəmizin AQEM çərçivəsində fəaliyyəti diqqət çəkərək bütün platforma üzvləri tərəfindən rəğbətlə qarşılanır. Bunun nəticəsidir ki, məhz Azərbaycanın sədrliyi dövründə Laos Xalq Demokratik Respublikası da təşkilata üzvlük üçün müraciət etdi və qəbul olundu. Göstərilən etimad isə ortadadır. Bakı növbə-

ti dəfə AQEM-ə sədrlik edəcək. Zirvə Görüşündə Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın AQEM-də sədrliyinin daha iki il müddətinə uzadılması təklifinə dəstək verdiklərinə görə bütün üzv dövlətlərə təşəkkür edib.

P.İSMAYILOV

YAP İdarə Heyətinin iclası keçirilib

Oktyabrın 16-da Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) İdarə Heyətinin VIII Qurultayda seçilmiş tərkibdə ilk iclası keçirilib.

YAP Södrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov 2026-cı il oktyabrın 2-də Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin qarşısında duran başlıca vəzifələri və gələcəyə yönəlik strateji hədəfləri müəyyən edən proqram xarakterli nitqinin növbəti ölkə daxilində, beynəlxalq müstəvidə də geniş rezonans doğurduğunu vurğulayıb. O qeyd edib ki, dövlət başçısının Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunması, milli həmrəyliyin daha da möhkəmləndirilməsi, davamlı iqtisadi inkişafın təmin edilməsi və əhalinin rifahının müstəqim olaraq yaxşılaşdırılması, ölkəmizin beynəlxalq münasibətlər sisteminə mövqelərinin daha da gücləndirilməsi, tarixi ədalətin bərpası ilə meydana çıxmış yeni ictimai, sosial-humanitar və geosiyasi reallıqlar fonunda bölgədə sülh quruculuğu prosesinin irəliləməsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə soydaşlarımızın təhlükəsiz və müasir standartlara cavab verən ləyaqətli yaşayışı üçün zəruri şəraitin yaradılması və digər aktual məsələlər ilə əlaqədar dərin məzmunlu çıxışından irəli gələrək ölkəmizin şərəfli inkişaf yoluna əhatəli nəzər salmaqla qarşıda duran vəzifələrə və strateji hədəflərə dair geniş ictimai müzakirələr aparılmaqdadır. “Bu istiqamətdə partiyanın 84 yerli təşkilatı və ərazi partiya təşkilatları tərəfindən də müşavirələr keçirilmişdir. YAP İdarə Heyətinin, Veteranlar Şurasının, Təftiş Komissiyasının, Gənclər Birliyinin üzvlərinin, Milli Məclisdə Yeni Azərbaycan Partiyasını təmsil edən deputatların, Mərkəzi Aparatın məsul əməkdaşlarının, tanınmış ictimaiyyət nümayəndələrinin və partiya fəalları iştirakı ilə baş tutan tədbirlərdə geniş müzakirələr aparılmaqla Azərbaycanın perspektiv inkişaf istiqamətlərini müəyyənləşdirən yol xəritəsi əsasında görüləcək işlərlə bağlı konkret tapşırıqlar verilmişdir”.

Prezident İlham Əliyevin VIII Qurultaydakı çıxışında xüsusi diqqət yetirdiyi məsələlərdən birinin də ideoloji təhlükəsizlik olduğunu xatırladan YAP Södrinin müavini vurğulayıb ki, dövlət siyasətinin mühüm prioritetlərindən və milli təhlükəsizliyin əsas istiqamətlərindən biri kimi ideoloji işin yeni reallıqlara və müasir çağırışlara uyğun təkmilləşdirilməsi üçün maarifləndirici tədbirlərin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, fəalları ictimai-siyasi aktivliyinin artırılması, həmçinin müasir kommunikasiya texnologiyalarından, rəqəmsal platformalardan və sosial media resurslarından səmərəli istifadə olunması olduqca vacibdir. “Bu istiqamətdə sistemli fəaliyyətin mühüm tərkib hissəsi olaraq Heydər Əliyev ideyalarının və azərbaycançılıq ideologiyasının təsviqi, Prezident İlham Əliyevin müasir dövlətçilik strategiyasının təbliği, tarixi yaddaşı qorunması, gənclərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması və digər istiqamətlərdə işlərin fasiləsiz davam etdirilməsi, bu xüsusda dövlət qurumları, geniş ictimaiyyət və Yeni Azərbaycan Partiyasının yerli təşkilatları arasında əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi son dərəcədə önəmlidir”, - deyən Tahir Budaqov əlavə edib ki, bu kontekstdə partiyanın bütün strukturlarının, o cümlədən Veteranlar Şurasının və Gənclər Birliyinin də üzərinə böyük məsuliyyət düşür.

İclasda partiyanın Nizamnaməsinin tələblərindən irəli gələrək YAP Veteranlar Şurasının say tərkibinin müəyyən edilməsi, Yeni Azərbaycan Partiyası Södrinin təqdim etdiyi namizədlər siyahısından Veteranlar Şurasının üzvləri, sədri və sədr müavinlərinin təyini edilməsi məsələlərinə baxılıb. YAP Veteranlar Şurasının 35 nəfərdən ibarət tərkibi səsə qoyulub və yekdilliklə təsdiq olunub. Rəhimzadə Arif Qafar oğlu Veteranlar Şurasının sədri, Qəhrəmanova Sədaqət Məmmədov qızı və Həsənov Əli Şamil oğlu isə sədr müavinləri təyin olunublar.

Çıxış edən Əli Həsənov yüksək etimada görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevə minnətdarlığını ifadə edərək bundan sonra da öz üzərinə düşən vəzifələri ləyaqətlə yerinə yetirmək üçün səylərini əsirgəməyəcəyini bildirib.

YAP Södrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov partiyanın Veteranlar Şurasının ötən 5 il ərzində uğurlu fəaliyyət həyata keçirdiyini vurğulayaraq veteranların bilik və təcrübəsinin gənclərə ötürülməsinin gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasına, milli-mənəvi dəyərlərə sadiqliyin gücləndirilməsinə, partiya daxilində nəsillərarası əlaqələrin möhkəmləndirilməsinə mühüm töhfələr verdiyini qeyd edib. O, Veteranlar Şurasının hər bir üzvünə möhkəm cansağlığı və fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Sonra gündəliyin digər məsələsi müzakirəyə çıxarılıb. YAP Södrinin

müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov qeyd edib ki, yerli təşkilatlar tərəfindən keçirilən müşavirələrdə bir sıra ağır cinayətlərdə ittiham olunan Ramiz Mehdiyevin partiyaya sıralarından xaric edilməsi və onun bütün dövlət təltiflərindən məhrum edilməsi tələbləri irəli sürülmüş, yerli təşkilat sədrilərindən bu məsələnin partiya rəhbərliyi qarşısında qaldırılması xahiş olunmuşdur. Çoxsaylı müraziətlər nəzərə alınaraq bu məsələ İdarə Heyətinin iclasına təqdim olunmuşdur.

YAP Södrinin müavini Əli Əhmədov, İdarə Heyətinin üzvləri Elmar Qasimov, Eldar İbrahimov, Hikmət Məmmədov, Mübariz Qurbanlı, Bahar Muradova, Anar İsgəndərov, Musa Quliyev və Ziyafət Əsgərov çıxış edərək qatıldıkları müşavirə və digər tədbirlərdə bu məsələnin geniş ictimai rezonans doğurduğunu şahidi olduqlarını, dövlətə xəyanətə, hakimiyyəti qeyri-qanuni yollarla ələ keçirməyə və digər bir sıra cinayət əməllərinə görə təqsirləndirilən Ramiz Mehdiyevin Yeni Azərbaycan Partiyasının sıralarında təmsil olunmağa artıq mənəvi-siyasi haqqının çatmadığını, onun partiya üzvlüyündən xaric olunmasına tərəfdar olduqlarını vurğulayıblar. Müzakirələrdən sonra Ramiz Ənvər oğlu Mehdiyevin Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvlüyündən xaric olunması barədə yekdilliklə qərar qəbul olunub, onun bütün dövlət təltiflərindən məhrum edilməsi ilə bağlı aidiyyəti üzrə vəsatətin qaldırılması məqsəduyğun hesab edilib.

İclasda YAP Balakən rayon təşkilatının sədri Azad Rizvan oğlu Balaşevnin öz ərizəsi ilə tutduğu vəzifədən azad olunması məsələsinə də baxılaraq müvafiq qərar qəbul olunub.

Sonra YAP Gənclər Birliyinin say tərkibinin müəyyən edilməsi, Yeni Azərbaycan Partiyası Södrinin təqdim etdiyi namizədlər siyahısından Gənclər Birliyinin üzvləri, sədri və sədr müavinlərinin təyini edilməsi məsələlərinə baxılıb.

YAP Södrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov YAP Gənclər Birliyi tərəfindən ötən 5 il ərzində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin zəngin dövlətçilik irsinin və əbədiyaşar ideyalarının, dövlət və xalq qarşısında misilsiz xidmətlərinin, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin məqsəduşlü daxili və xarici siyasətinin, partiyamızın fəaliyyətinin təbliği istiqamətində dövlət qurumları, ali təhsil müəssisələri, qeyri-hökumət təşkilatları və beynəlxalq tərəfdaşlarla sıx əməkdaşlıq şəraitində çoxsaylı tədbir və layihələrin həyata keçirildiyini qeyd edib. Yaş həddinə görə YAP Gənclər Birliyinin sıralarını tərk edən partiya fəallarına səmərəli fəaliyyətlərinə görə İdarə Heyəti adından minnətdarlıq bildirilib, onların bundan sonra da ölkənin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edəcəklərinə əminlik ifadə olunaraq hər birinə uğurlar arzulalıb.

YAP Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamov çıxış edərək beş il ərzində bu vəzifəni icra edərkən böyük təcrübə qazandığını, Birlik tərəfindən fəaliyyətin Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin VII Qurultayda qarşıya qoyduğu vəzifələrə uyğun sistemli şəkildə həyata keçirildiyini, gənclərin ictimai-siyasi proseslərdə fəallığının artırılması, təşkilati potensialın möhkəmləndirilməsi və beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində mühüm addımların atıldığını qeyd edib. O, gənclərə göstərilən yüksək diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevə YAP Gənclər Birliyinin üzvləri adından təşəkkürünü ifadə edərək bundan sonra da Heydər Əliyev ideyalarına, İlham Əliyevin siyasi kursuna sadiq qalaraq ölkəmizin tərəqqisi naminə var gücü ilə çalışacaqlarını bildirib.

Sonra YAP Gənclər Birliyinin 30 nəfərdən ibarət yeni tərkibi səsə qoyulub və yekdilliklə təsdiq olunub. Kərimli Güllüstan Əfsər qızı Gənclər Birliyinin sədri, Fəyyaz Nəzrin Cavid qızı və İbrahimli Elvin Soltan oğlu sədr müavinləri təyin olunublar.

YAP Södrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov Gənclər Birliyinin yeni tərkibinə daxil edilmiş şəxsləri təbrik edərək onlara fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.

Ərazi bütövlüyünü və mütləq suverenliyini təmin edən ölkəmizin yeni dövrə qədəm qoyduğunu vurğulayan Tahir Budaqov dünyada, eləcə də regionumuzda cərəyan edən müərkəb proseslər, həmçinin ölkəmizə yönəlik təxribat və təhdidlər fonunda Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi, eləcə də partiyanın Nizamnaməsindən və Proqramından irəli gələn vəzifələrin günün tələbləri səviyyəsində müəşəkkil və operativ yerinə yetirilməsinin qarşıda duran əsas məsələ olduğunu diqqətə çatdırıb.

Daha sonra cari məsələlərə bağlı müzakirələr aparılıb və müvafiq qərarlar qəbul olunub.

Milli Məclisin iclasında...

18 Oktyabr Müstəqilliyin Bərpası Günü münasibətilə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya təbrik məktubları ünvanlanıb

Oktyabrın 16-da Milli Məclisin növbəti iclası keçirilib. İclasın gündəliyinə 12 məsələ daxil edilib.

Əvvəlcə spiker Sahibə Qafarova çıxış edərək bildirib ki, oktyabrın 18-də xalqımız Müstəqilliyin Bərpası Günüü qeyd edəcək. Onun sözlərinə görə, 35 il öncə həmin gün Azərbaycanın yenidən dövlət müstəqilliyi qazanması müstəsna siyasi və tarixi əhəmiyyətli bir hadisə idi: “Ölkəmizin müstəqilliyinin ciddi sınaqlara məruz qaldığı dövrdə, 1993-cü ilin iyununda Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qaytması dövlətçiliyimizin tarixində dönüş nöqtəsi oldu. Onun həyata keçirdiyi qətiyyətli tədbirlər sayəsində ölkənin parçalanması təhlükəsi aradan qaldırıldı, ictimai-siyasi sabitlik bərpa olundu, dövlət institutları möhkəmləndirildi.

Ümummilli Lider milli dövlətçilik konsepsiyasını irəli sürdü və uğurla həyata keçirdi, dövlət müstəqilliyinə real siyasi, iqtisadi və hüquqi məzmun verdi, onun dönməzliyini təmin etdi, daxili və xarici siyasətin strateji hədəflərini müəyyənləşdirdi”.

S.Qafarova qeyd edib ki, 2003-cü ilin 15 oktyabr günü - cənab İlham Əliyevin ilk dəfə Azərbaycan Prezidenti seçildiyi gün ölkəmizin tarixində xüsusi yer tutur. Bu hadisə müstəqil dövlətçiliyimizin inkişafında yeni dövr açıb. Xalqımızın bu müdrik qərarı müasir Azərbaycanın tarixi qələbələrə zəngin olan sonrakı inkişaf yolunu müəyyən edib.

Ulu Öndərin siyasi kursunun Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən layiqincə davam və inkişaf etdirilməsi nəinki əldə olunmuş nailiyyətləri qorumağa və artırmağa, həm də ön mühüm ümummilli vəzifələri yerinə yetirməyə imkan yaradı. “Son dövrün ən böyük nailiyyətləri Ali Bəşir Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində və bir günlük antiterror əməliyyatında qazanılan tarixi qələbələr olub. Azərbaycan orazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpa edilməsi milli maraqların müdafiəsinə yönələn dövlət siyasətinin nəticəsidir. Bu

mühtəşəm uğurlar Azərbaycanın tarixində yeni dövr açmış, dövlətimizin inkişafı üçün prinsipce yeni siyasi və strateji şərait yaradıb” -deyən spiker əlavə edib ki, bu gün Azərbaycan azad edilmiş torpaqlarda iri miqyaslı bərpa işləri həyata keçirir. Eyni zamanda, Azərbaycan beynəlxalq mövqelərini ardıcıl olaraq möhkəmləndirir, strateji tərəfdaşlıq əlaqələrini genişləndirir, regional sabitliyin təmin edilməsinə, əməkdaşlığın inkişafına və Cənubi Qafqazda möhkəm sülh yaradılmasına yönələn təşəbbüslərlə çıxış edir.

S.Qafarovanın fikrinə, Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin VII Zirvə Görüşünün Bakıda keçirilməsi Azərbaycanın artan beynəlxalq nüfuzunun və uğurlu xarici siyasətinin növbəti bir göstəricisidir. Ölkəmizin sədrliyi ilə keçirilən bu böyük miqyaslı beynəlxalq tədbir dünyanın geniş bir məkanında çoxtərəfli əməkdaşlığın, siyasi dialoqun və qarşılıqlı etimadın möhkəmlənməsində dövlətimizin roluunu təsdiq edir. Əminliklə söyləmək olar ki, Prezidentin liderliyi və xalqımızın birlik və həmrəyliyi dövlətimizin müstəqillik yollarında bundan sonra da inamla irəliləməsinə təmin edəcək.

“Ələmətdar haldır ki, Müstəqilliyin Bərpası Günü ərəfəsində, səhə (17 oktyabr - red.) ölkəmizdə Füzuli şəhəri günü, bir neçə gündən sonra Zəngilan şəhəri günü, daha sonra isə Qubadlı şəhəri günü qeyd olunacaq. Milli iradənin təntənəsini təcəssüm etdirən bu hadisələr Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə tarixi qələbələrə nail olmuş Azərbaycanın güc və qüdrətinin rəmzləridir. Təklif edirəm ki, Müstəqilliyin Bərpası Günü münasibəti ilə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya Milli Məclis adından təbrik məktubları ünvanlayaq. Azərbaycan xalqının və dövlətinin bu günü və səhəri naminə dəyərli fəaliyyətlərində onlara yeni uğurlar arzu-

layaqlı” - deyər S.Qafarova vurğulayıb.

Sonra gündəlikdəki məsələlər müzakirə olunub. Əvvəlcə “Azərbaycan Respublikası Dövlət Qulluğu Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə haqqında” qanun layihəsi (üçüncü oxunuş) qəbul olunub. Bildirilib ki, hazırda dövlət qulluğu sahəsində münasibətlər “Dövlət qulluğu haqqında” Qanunu və digər normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənir. Dövlət qulluğu sahəsində münasibətlər “Dövlət qulluğu haqqında” Qanunu və digər normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənir. Dövlət qulluğu sahəsində münasibətlər “Dövlət qulluğu haqqında” Qanunu və digər normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənir. Dövlət qulluğu sahəsində münasibətlər “Dövlət qulluğu haqqında” Qanunu və digər normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənir.

Azərbaycan Prezidentinin 22 iyul 2022-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın Tədbirlər Planında dövlət idarəçiliyinin və dövlət qulluğunun təkmilləşdirilməsi istiqamətində Dövlət Qulluğu Məcəlləsinin hazırlanması nəzərdə tutulurdu.

Layihə dövlət qulluğunun hüquqi, təşkilati və maliyyə-iqtisadi əsaslarını vahid kodifikasiya olunmuş normativ-hüquqi aktda müəyyən edilməsini nəzərdə tutur. Məcəllə Ümumi və Xüsusi hissələrdən ibarət olmaqla, 5 bölmə, 15 fəsil və 94 maddəni özündə birləşdirir. Məcəllə döv-

lət qulluğunun idarə olunmasını, prinsiplərini, dövlət orqanlarının və dövlət qulluğu vəzifələrinin təsnifatını, dövlət qulluqçularının hüquq və vəzifələrini, qulluq statusunu və ixtisas dərəcələrini əhatə edir. Həmçinin dövlət qulluğuna qəbul, müsabiqə və müsahibə, vəzifəyə təyinat, stajorluq və sınaq müddəti, rotasiya, xidməti fəaliyyətin və şərtlərin qiymətləndirilməsi, vəzifədə irəliləyiş, əlavə təhsil və peşəkar inkişaf, əməkhaqqı və digər təminatlar, məzuniyyət, etik davranış qaydaları, intizam məsuliyyəti və dövlət qulluğuna xitam verilməsi ilə bağlı məsələlər tənzimlənir. Beləliklə, Məcəllə layihəsində dövlət qulluğu sahəsində qüvvədə olan bir sıra müddəalar sistemləşdirilərək vahid normativ aktda birləşdirilir.

Məcəllənin qüvvəyə minməsi ilə “Dövlət qulluğu haqqında” Qanunla yanaşı, “Dövlət qulluqçularının ayrı-ayrı kateqoriyaları üçün qisaldılmış iş vaxtı haqqında”, “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Qulluğunu İdarəetmə Şurası haqqında”, “Dövlət qulluqçularının vəzifə maaşlarına yerli əməsalları müəyyən edilməsi haqqında”, “Qulluq şəraiti həyat və sağlamlıq üçün təhlükəli olan, yaxud xüsusilə ağır olan dövlət orqanlarında dövlət qulluqçularının vəzifə maaşları üçün artıq əmsalın müəyyən edilməsi haqqında” və “Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında” qanunlar qüvvədən düşəcək.

İclasda Vergi Məcəlləsində, “Hərbi qulluqçuların statusu haqqında”, “Polis haqqında”, “Gömrük orqanlarında xidmət haqqında” Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə”, “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə”, “Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında”, “Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında”, “Miqra-

siya orqanlarında qulluq keçmə haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə” və “Fövqəladə hallar orqanlarında xidmət keçmə haqqında” qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi də üçüncü oxunuşda qəbul olunub.

Qanun layihəsində bir sıra qanunvericilik aktlarının mövcud maddələrində dəyişikliklərin edilməsi təklif edilir. Vergi Məcəlləsinin 102.1.14.15-ci maddəsinə təklif olunan dəyişikliklər, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) hərbi qulluqçularının gəlirlərinin gəlir vergisindən azad olunmasının istisna edilməsini nəzərdə tutur.

Təqdim olunan layihədə nəzərdə tutulan dəyişikliklər, xüsusi xidmət orqanlarında xidmət keçən şəxslərin pul və maddi təminatı ilə bağlı normaların təkmilləşdirilməsinə, mövcud hüquqi tənzimləmənin dəqiqləşdirilməsinə və bu sahədə hüquqi müəyyənliyin təmin edilməsinə yönəlib.

İclasda həmçinin, ədliyyə orqanlarının tibb xidmətində hərbi qulluqçuların hüquqi statusunun müəyyənləşdirilməsi, həmin sahədə xidmət keçmənin hüquqi əsaslarının təkmilləşdirilməsi və bəzi müddəaların dəqiqləşdirilməsi məqsədilə “Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında” Qanuna dəyişikliklər birinci oxunuşda qəbul olunub. Layihə ilə Qanunun 21.17-ci və 21.18-ci maddələrinə edilən dəyişikliklərə əsasən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ehtiyatında olan vətəndaşlara və ehtiyatda olan zabitlərə münasibətdə penitensiar xidmət üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi rütbələrin verilməsi qaydalarının tibb xidmətinə də şamil edilməsi təklif olunur. Bu dəyişiklik nəticəsində tibb xidmətinə vəzifəyə təyin olunan ehtiyatda olan hərbi qulluqçulara xüsusi rütbələrin verilməsi məsələləri vahid hüquqi yanaşma əsasında tənzimlənəcək.

Qeyd edək ki, iclasın gündəliyində olan digər qanun layihələri də qəbul olunub.

Nardar BAYRAMLI

Azərbaycana hibrid hücumları kim təşkil edir?

Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı müvəqqəti komissiyası bəyanat yayıb

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dövlətimizin orta güc olaraq meydana çıxması, qətiyyətli xarici siyasəti, beynəlxalq nüfuzunun ildən-ilə artması, beynəlxalq enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfə, regional tranzit dəhlizlərindəki strateji əhəmiyyəti və ölkədaxili siyasi-iqtisadi sabitlik xarici aktların Azərbaycanı qarşı hibrid hücumlarının miqyasını xeyli artırıb.

Müxtəlif azadlıqlar adı altında təxribatlar...

Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı müvəqqəti komissiyası ölkəmizə qarşı aparılan hibrid hücumlarla əlaqədar bəyanat yayıb. Bəyanatda deyilir ki, bölgəmizdə davam edən müharibə və gərginliklər fonunda sabitlik adası kimi səciyyələndirilən Azərbaycan Respublikası son vaxtlar heç zaman görünməmiş şəkildə və sinxron formada dini-ideoloji təxribatlara, əlaqələndirilmiş informasiya əməliyyatlarına və kiberhücumlara məruz qalıb. Müxtəlif

azadlıqlar adı altında xalqımızın çoxəsrlik milli-mənəvi və multikultural dəyərləri, dini inancları hədəf alınır, cəmiyyətdə həqiqət anlayışını məhv etmək üçün zərərli fəaliyyətlər vasitəsilə insanlarımızı yad ideologiyalar doğru yol kimi təqdim edilir.

Bildirilib ki, aidiyyəti dövlət orqanları ilə birgə araşdırmalar zamanı müəyyən edilib ki, ictimai rəyi manipulyasiya etməyə, cəmiyyətdə qütbləşmə yaratmağa, dövlət qurumlarına etimadı sarsıtmağa yönələn təsir əməliyyatları, kiberhücum-

lar və terror-təxribat niyyətləri ölkə daxilində və xaricində olan təsir agentləri və gizli təşkilatlar, rəqəmsal məkanda işə hakər qrupları, xarici media quruluşları, real və saxta hesablar, habelə botlar vasitəsilə aparılır. “Təəs-sülə qeyd etməlik ki, dost və qonşu ölkələrin ərazisində fəaliyyət göstərən, Azərbaycanı sevməyən qüvvələr öz dezinformasiya məzmunlarını müstəqil görünən kanallar vasitəsilə rəqəmsal platformalara yeridib, cəmiyyətdə etnik, dini və ya siyasi zəmində qırılma xətləri yaratmağa çalışırlar. Onların istəyi ölkə içində nifaq salmaq, fərqli düşüncəli vətəndaşlarımızı bir-birinə düşmən etmək, zorakılıq alovlandırmaq və dövlətimizi daxildən sarsıtmaqdır”, - deyər bəyanatda vurğulanıb.

Vətəndaşlarımız ayıq-sayıqdır

Diqqətə çatdırılıb ki, hibrid təhdid aktorları “hesablama propaqandası” metodu ilə ictimai rəyi çəşdırmaq və cəmiyyətdə fragmentasiyanı dərinləşdirmək məqsədilə insanları media və sosial şəbəkələrdə

onların müəyyən baxışlarını dəstəkləyən saxta məlumatları fəal şəkildə axtarmağa, bu informasiyalara inanmağa və digər şəxslər arasında yaymağa təşviq edirlər. Alqoritmlər tərəfindən idarə olunan məzmun paylaşımı “əks-səda kameraları” effekti yaradaraq istifadəçilərin yalnız öz mövcud inanc, baxış və dünyagörüşlərini əks etdirən məlumatlarla qarşılaşmalarına səbəb olur. Vətəndaşlarımızın emosional reaksiyalarını cəlb etməyə hesablanmış paylaşımlar rəqəmsal platformalarda mövcud alqoritmlər sayəsində geniş kütlələrə yönəldilir. Bundan əlavə, “filtr qabarıcıqlar” mexanizmi ilə zərərli məzmun yalnız onu qəbul etməyə hazır olan, artıq müəyyən istiqamətdə təsir altına düşmüş auditoriyaya çatır. Bu işə manipulyasiyanın effektivliyini həndəsi silsilə ilə artırır.

Bildirilib ki, belə bir mühitdə qeyd edilən aktorlar klassik təbliğat üsullarına müraciət etmədən platformaların öz infrastrukturunu vasitəsilə yad dəyərləri təşviq etmək, milli sabitliyi sarsıtmaq və cəmiyyətimizi daxildən parçalamaq niyyəti gü-

dürlər. Monitoringlər zamanı, həmçinin müəyyən edilib ki, Azərbaycana qarşı böli mərkəzlərdən aparılan məkrli fəaliyyətlərin miqyasına baxmayaraq, qalib xalqımız qətiyyətli mövqe sərgiləyərək təxribatlara uymayıb, dövlətin atdığı addımları birmənalı şəkildə dəstəkləyib, bölücü məzmunun və şəxslərin ifşa edilməsində lazımı köməyini bu gün də davam etdirir. “Bir daha bəyan edirik ki, Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı komissiyası, aidiyyəti komitələri və Aparatının struktur bölmələri, habelə müvafiq dövlət qurumları dövlətimizə qarşı həyata keçirilən bu çirkin hibrid hücumların qarşısını müvəffəqiyyətlə alır və bundan sonra da istənilən həmləni cavabsız qoymayacaq” - deyər, bəyanatda vurğulanıb.

Komissiya, eyni zamanda, Azərbaycan əleyhinə aparılan bu fəaliyyətləri qınayan dost və qonşu ölkə vətəndaşlarına ədalətli mövqelərinə görə dərin təşəkkürünü bildirib.

Nardar BAYRAMLI

Kənd təsərrüfatında rəqəmsal keçid

Aqrar Süni İntellekt layihəsinin tətbiqi genişləndirilir

istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin tərkib hissəsi olan Aqrar Süni İntellekt layihəsi 2024-cü ildə fəaliyyətə başlayıb. Layihənin əsas məqsədi kənd təsərrüfatında məlumatlara əsaslanan qərarvermə imkanlarını genişləndirmək, məhsuldarlığın artırılmasını dəstəkləmək, resurslardan səmərəli istifadəni təşviq etmək və dövlət dəstəyi mexanizmlərinin effektivliyini yüksəltməkdir. Layihə, həmçinin 2026-2030-cu illər üzrə Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan süni intellekt sisteminin yaradılması tədbirinin icrasına xidmət edir.

Aqrar Süni İntellekt layihəsinin mühüm nəticələrindən biri fermerlərin iqtisadi və ekoloji göstəricilərini, eləcə də müasir təsərrüfat idarəçiliyi meyarlarını qiymətləndirən reyting sistemidir. Bu sistem əkin sahəsi, məhsuldarlıq, sudan istifadə, torpaq analizi, növbəli və təkrar əkin, uyğun bitki seçimi, üzvi gübrələrdən istifadə, sığorta, müasir texnologiyaların tətbiqi və bəyanatların düzgünlüyü ki-

mi göstəriciləri nəzərə alır. Qiymətləndirmə fermerlərin təsərrüfat fəaliyyətinin müxtəlif aspektlər üzrə təhlilə və inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsinə imkan verir. Daha yaxşı nəticə göstərən fermerlərə subsidiya və digər xidmətlərlə çıxışda güzəştlər edilir, əlavə imkanlar yaradılır. Məsələn, 2025-2026-cı illərdə 313 min fermer qiymətləndirilib və onların təxminən 39 mini 30 bal hədəfini keçib və 30 baldan yüksək olan fermerlərə əkin subsidiyasının 30 faizini avans almaq imkanı təmin edilib.

Bitki sağlamlığı modeli

Aqrar Süni İntellekt layihəsinin rəhbəri Surxay Novruzov bildirib ki, yeni rəqəmsal texnologiyaların köməyiylə fermerlərə hava şəraiti və kənd təsərrüfatı işlərinin aparılması üçün əlverişli şərtlərlə bağlı əvvəlcədən bildiriləş vermək mümkündür. Fermerlər “Telegram” platformasında qeydiyyatdan keçməklə sistemə inteqrasiya olunur, ən yaxın iqlim

stansiyalarından və hava proqnozu məntəqələrindən, eləcə də peyk görüntülərindən, dronlardan və digər mənbələrdən əldə olunan məlumatlar əsasında hava şəraitiinə uyğun işlərini planlaşdırırlar.

Aqrar Süni İntellekt layihəsinin fermerlər üçün praktik əhəmiyyət daşıyan əsas istiqamətlərindən biri də bitki sağlamlığı proqramıdır. Bu model çərçivəsində xəstəlik və zərərverici risklərinin proqnozlaşdırılması, eləcə də dərmanlama üçün əlverişli vaxtın müəyyənləşdirilməsi həlləri də istifadəyə verilib. Layihə çərçivəsində ölkənin müxtəlif regionlarında quraşdırılmış 180 iqlim stansiyasından alınan məlumatlar əsasında bitki sağlamlığı modeli hazırlanıb. Sistem səkkiz meyvə növü üzrə 18 xəstəlik və zərərvericini əhatə edir. Stansiyadan alınan məlumatlar əsasında

fermerlərə və ailə təsərrüfatlarına 3 gün əvvəlcədən məlumat verir. Dərmanlama vaxtının müəyyənləşdirilməsi həlli işə külək, yağıntı ehtimalı və temperatur göstəricilərini nəzərə alaraq növbəti günlər üçün uyğun vaxt intervallarını müəyyən edir. Bu imkan fermerlərə bitki mühafizə-

si tədbirlərini hava şəraitinə uyğun planlaşdırmağa və təsərrüfat resurslarından daha səmərəli istifadə etməyə kömək edir.

E.CƏFƏRLİ

Jurnalistlərin IX qurultayı keçirildi

Hər bir sahənin inkişafında yeni-lənmə, qarşıya hədəflərin qoyulması və gələcəyə inamlı baxılması mühüm əhəmiyyət daşıyır. Cəmiyyətin informasiya təminatında, ictimai rəyin formalaşmasında və həqiqətlərin insanlara çatdırılmasında xüsusi yeri olan jurn-

Azərbaycan mediasında yeni mərhələ

Yeni çağırışlar və hədəflər...

listika da daim dəyişən dünyanın çağırışlarına uyğun inkişaf etməli, zamanın tələblərinə cavab verməlidir. Bu baxımdan dünən baş tutmuş Azərbaycan jurnalistlərinin IX qurultayı yalnız növbəti təşkilati toplantı deyil, həm də milli medianın gələcək inkişaf istiq-

mətlərinin müzakirəsi və yeni mərhələnin başlanğıcı kimi diqqət çəkir.

Oktyabrın 16-da Rəşid Behbudov adına Mahni Teatrında keçirilən qurultay media ictimaiyyətinin diqqətini bir araya gətirib. Qurultay Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səs-

ləndirilməsi və şəhidlərin xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlayıb. Daha sonra qurultay iştirakçıları Prezident İlham Əliyevə müraciət ünvanlayıblar.

Qurultayda iştirakını ümumilikdə 225 nümayəndə təsdiqləyib. Müxtəlif media qurumlarının, informasiya agentliklərinin, qəzetlərin, xəbər portallarının və jurnalist təşkilatlarının təmsil

olunduğu toplantı Mətbuat Şurasının fəaliyyətinə nəzər salmaq və gələcək istiqamətləri müəyyənləşdirmək üçün mühüm platforma rolunu oynayıb. Tədbirdə Mətbuat Şurasının yeni rəhbərliyinin formalaşdırılması, ötən dövrün fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və qarşıdakı dövr üçün prioritetlərin müəyyənləşdirilməsi əsas məsələlər sırasında olub.

Mətbuat Şurasının yeni sədri seçildi

Qurultayın diqqətçəkən yeniliklərindən biri rəhbərlik dəyişikliyi olub. Səsvərmənin nəticələrinə əsasən, Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinin dekani Vüqar Zifəroğlu Mətbuat Şurasının sədri seçilib.

Yeni sədrin seçilməsi qurumun gələcək fəaliyyətinə dair gözləntiləri də artırır. Müasir dövrdə media qarşısında duran vəzifələr təkəvərativ və dəqiq informasiya yaymaq-

la məhdudlaşmış. Peşə etikasi, informasiya etibarlılığı, jurnalist məsuliyyəti, rəqəmsal mühitdə davranış qaydaları və ictimai etimadın qorunması da medianın gündəliyində mühüm yer tutur.

Bu mənada, yeni rəhbərliyin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri jurnalistikanın peşəkar prinsiplərinin qorunmasına, media subyektləri arasında sağlam əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsinə və cəmiyyətin media-ya etimadının artırılmasına töhfə verməkdir.

Yeni İdarə Heyəti və dəyişən media mühiti

Qurultayın mühüm məsələlərindən biri də Mətbuat Şurasının İdarə Heyətinin yeni tərkibinin formalaşdırılması olub. Səsvərmə yolu ilə seçilən İdarə Heyətinin tərkibinə 23 nəfər daxil olub. Bu proses qurumun gələcək fəaliyyətində iştirak edəcək nümayəndələrin müəyyənləşdirilməsi baxımından əhəmiyyət daşıyır.

Media mühiti sürətlə dəyişir. Ənənəvi mətbuatla yanaşı, xəbər portalları, sosial şəbəkələr və rəqəmsal platformalar informasiya dövriyyəsinin əsas iştirakçılarına çevrilib. Bu dəyişikliklər jurnalistlərin iş imkanlarını genişləndirə də, yalnız məlumatların yayılması, təsdiqlənməmiş xəbərlərin tirajlanması və peşə eti-

kasi ilə bağlı yeni suallar meydana çıxarır.

Belə şəraitdə Mətbuat Şurasının fəaliyyətinin müasir çağırışlara uyğun qurulması, jurnalistlərin peşəkar məsuliyyətinin təşviqi və media nümayəndələrinin arasında dialoqun gücləndirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Yeni İdarə Heyətinin fəaliyyəti də bu istiqamətlər üzrə gözləntilər fonunda diqqətlə izlənəcək.

4 komissiya yaradılıb

Qurultayın işi yalnız rəhbər orqanların seçilməsi ilə məhdudlaşmayıb. Toplantının səmərəli təşkili və qəbul ediləcək qərarların prosedür baxımından təmin olunması üçün Sədrət, Katiblik, Say və Məndat komissiyaları yaradılıb. Səsvərmənin təşkili, nümayəndələrin səlahiyyətlərinin müəyyənləşdirilməsi və qurultayın işinin

idarə olunması bu komissiyaların fəaliyyət istiqamətlərini təşkil edib. Bununla yanaşı, Mətbuat Şurasının İdarə Heyətinin və Nəzarət-Təftiş Komissiyasının hesabatlarının dinlənilməsi, görülən işlərə nəzər salınması və müzakirələrin aparılması da qurultayın gündəliyində yer alıb. Beləliklə, toplantı həm təşkilati yenilənmə, həm də əvvəlki fəaliyyətin qiymətləndirilməsi baxımından əhəmiyyət daşıyır.

Peşə etikasi və ictimai etimad əsas prioritetlərdəndir

İnformasiya bolluğunun yaşandığı müasir dövrdə xəbərin sürətlə yayılması qədr onun düzgünlüyünün yoxlanılması da vacibdir. Oxucu, dinləyici və təmasqaçı medianın yalnız məlumat deyil, həm də etibarlılıq gözləyir. Bu etimad isə faktların dəqiq təqdimatı, müxtəlif mövqelərə hörmət, şəxsi həyatın toxu-

nulmazlığının qorunması və peşə məsuliyyətinə əməl olunması ilə formalaşır. Jurnalistin nüfuzu onun yalnız nə qədər tez xəbər yayması ilə deyil, təqdim etdiyi məlumatın nə dərəcədə doğru, əsaslandırılmış və cəmiyyət üçün faydalı olması ilə ölçülür. Buna görə peşə etikasi media fəaliyyətinin ayrılmaz

hissəsi kimi qorunmalı, jurnalistlərin özünütənzimləmə mexanizmləri və məsuliyyətli informasiya yayımı təşviq edilməlidir. Yeni rəhbərliyin fəaliyyətində bu məsələlərin diqqətdə saxlanılması həm media nümayəndələri, həm də informasiya istehlakçıları üçün əhəmiyyətli ola bilər.

Yeni mərhələ, yeni gözləntilər

Azərbaycan jurnalistlərinin IX qurultayı media ictimaiyyətinin təşkilati həyatında mühüm hadisə kimi yadda qaldı. Mətbuat Şurasının yeni sədrinin seçilməsi, yeni İdarə Heyətinin formalaşdırılması və qurumun qarşısında duran vəzifələrin aktuallığı növbəti dövr üçün diqqət-

çəkən məqamlardır.

İndi əsas məsələ qəbul edilən qərarların praktik nəticələrə çevrilməsi, media nümayəndələrinin ortaq problemlərinin həlli istiqamətində səmərəli əməkdaşlığın qurulması və peşəkar jurnalistikanın inkişafına töhfə verəcək təşəbbüs-

lərin həyata keçirilməsidir. Çünki güclü media yalnız operativ xəbərlərlə deyil, həqiqətə sədaqət, peşə məsuliyyəti, cəmiyyət qarşısında öhdəliyi və dəyişən zamana uyğunlaşmaq bacarığı ilə seçilir. Qurultaydan sonra formalaşan yeni rəhbərliyin qarşısında da məhz bu prinsiplərin qorunması və Azərbaycan jurnalistikasının gələcək inkişafına xidmət edən

fəaliyyətin təşkili kimi mühüm vəzifələr dayanır.

2003-cü il martın 15-də ölkə jurnalistlərinin ilk qurultayında yaradılan Mətbuat Şurası media sahəsində özünü-tənzimləmə mexanizminin formalaşmasında mühüm rol oynayıb. Qurum redaksiyaların fəaliyyəti ilə bağlı şikayətləri araşdırır, tərəflər arasında anlaşmanın

əldə olunması imkanlarını nəzərdən keçirir və müvafiq məsələlər üzrə qərarlar qəbul edir. Bu baxımdan Şuranın fəaliyyəti həm jurnalistlərin peşə məsuliyyəti, həm də vətəndaşların informasiya ilə bağlı hüquq və maraqlarının qorunması nöqteyi-nəzərdən əhəmiyyətlidir.

Yeganə BAYRAMOVA

Brüssel yollar axtarışında...

Bir vaxtlar yüksək rifahı təmin etməyi gündəliyinin əsas məsələsi sayan Avropa İttifaqı (Aİ) üçün hazırda prioritetlər dəyişib. Daha dəqiq desək, global miqyasda cərəyan edən proseslər, geosiyasi konfiqurasiyanın transformasiyası, xüsusilə də qoca qitənin ənənəvi müttəfiqi sayılan Ame-

rika Birləşmiş Ştatlarının Aİ ilə əvvəlkindən fərqli davranışlar sərgiləməsi, o cümlədən də ticarət sövdələşmələri, müdafiə məsələləri ilə bağlı şərtləri sırtləşdirməsi Brüsseli yeni çağırışlarla üz-üzə qoyub. Bu fonda Rusiya-Ukrayna müharibəsinin uzanması, Kiyevin müdafiəsi öhdəliyinin

Avropa İttifaqının üzərinə düşməsi, artan enerji qiymətləri, miqrasiya probleminin daha da böyüməsi Brüsseli kritik qərarlar qəbul etmək məcburiyyətində qoyur.

Bunu Avropa İttifaqı Şurasının oktyabrın 15-16-da baş tutan sammitində aparılan müzakirələrdən də görmək mümkündür.

Aİ üçün yeni dönmə və yeni çağırışlar

İkigünlük toplantıda iqtisadi rəqəbatqabiliyyətliliyin artırılması, enerji qiymətlərinin təsirinə azaldılması, Ukraynaya dəstək, Avropanın təhlükəsizliyi və müdafiə hazırlığı, miqrasiya, Aİ-nin genişlənməsi, Yaxın Şərqdəki vəziyyət kimi məsələlər liderlərin müzakirəsinə çıxarılıb. Aİ-yə

üzv dövlətlərin növbəti zirvə görüşünün gündəliyi onu deməyə əsas verir ki, hazırda qoca qitədə yeni dönmə keçidin zəruriliyi bütün ciddiliyi ilə qəbul olunur. Brüssel transformasiyanın mümkün qədər tez və uğurlu baş tutması üçün yollar axtarır.

Aİ üçün həssas məsələ - rəqəbətliyi yüksəltməklə, global makroiqtisadi disbalansların biznesə və əhaliyə mənfi təsirlərini azaltmaq

Sanksiyalara görə Rusiyadan neft, qaz, kömür tədarükünün əhəmiyyətli dərəcədə azalması, həmçinin Hörmüz boğazı ilə bağlı vəziyyət Avropa İttifaqı ölkələrinin enerji təhlükəsizliyinə ciddi təhdidlər yaradıb. Həm qiymətlər yüksəlib, həm də təchizat azalıb. Yaranmış vəziyyət həyəcən təbii çalmağa əsas verir. Aİ bu il əvvəlki həcmdə enerji məhsulları idxal etməsinə baxmayaraq, xərcləri 100 milyard avrodan çox artıb. Avropa Komissiyasının qiymətləndirməsinə görə, qiymət artımları səbəbindən qarşıdan gələn qış qitə üçün çətin keçə bilər. Rəsmilərin mülahizəsinə görə, eyni həcmdə qaz və neftə daha çox pul ödənilməsi Aİ-nin xarici mənbələrdən asılılığının qeyri-sabitliyini göstərir. Buna görə də xaricdən alınan qazın tədarükünün mütləq şəkildə yerli bərpaolunan enerji ilə əvəzlənməsi vacibdir.

Ayrı-ayrı ölkələrin vəziyyəti daha kritiki. Niderland, Almaniya və İtaliya qarşıdan gələn qış mövsümündə enerji böhranından ən çox zərər çəkən ölkələr sırasında yer ala bilərlər. Böhrana qarşı həssaslıq ölkələrin anbar tutumuna, mövcud qaz ehtiyatlarına və sənaye strukturuna görə dəyişir. Niderland qitədə qaz anbarları ən kritik səviyyəyə düşən ölkədir. Ölkənin qaz ehtiyatları keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 3 dəfə azdır.

Almaniya Avropanın ən böyük sənaye mərkəzi olmasına baxmayaraq, qış ərzində qaz anbarlarının doluluq səviyyəsi 60 faizdən yüksək deyil. Bu göstərici ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 20 faiz azdır. Sammitdə aparılan müzakirələrin mərkəzində Avropanın strateji müstəqilliyinə nail olmaq hədəfi dayandırılıb.

zədək aşığıdır. Sənayenin yüksək qaz tələbatı və anbarların boş olması Almaniya iqtisadiyyatını böyük risk altına qoyur.

Fransa nüvə enerjisinə güvənsə də, qaz anbarlarının doluluq səviyyəsi çox aşağıdır. Eləcə də İtaliyanın elektrik enerjisi istehsalında fosil yanacaqlardan yüksək asılılığı var. Nəticədə, İtaliya Avropada spot bazarada topdansaız elektrik qiymətlərinin ən bahalı ölkəyə (hər meqavat-saat üçün 142 avrodan çox) çevrilib.

Yaranmış vəziyyət Aİ üçün ciddi çağırışlardır. Buna görə də liderlər geosiyasi qeyri-müəyyənliyin artdığı şəraitdə yüksək enerji qiymətlərinin və global makroiqtisadi disbalansların Avropa sənayesinə təsirinə azaldılması yollarını nəzərdən keçiriblər. Avropa Komissiyasına enerji xərclərinin vətəndaşlar və biznes üçün təsirinə yüngülləşdirən hədəflə, müvəqqəti tədbirlərlə bağlı istiqamətlərin verilməsi, eləcə də fosil yanacaqlardan asılılığın uzunmüddətli azaldılması diqqət mərkəzindədir. “Vahid Avropa, vahid bazar” gündəliyinin icrası da müzakirə mövzusu olub. Bu gündəlik Avropanın yaxın gələcəyi üçün bir növbəli hədəfdir.

Artan enerji qiymətlərinin vətəndaşların və biznes üçün təsirinə yüngülləşdirən hədəflə, müvəqqəti tədbirlərlə bağlı istiqamətlərin verilməsi, eləcə də fosil yanacaqlardan asılılığın uzunmüddətli azaldılması diqqət mərkəzindədir. “Vahid Avropa, vahid bazar” gündəliyinin icrası da müzakirə mövzusu olub. Bu gündəlik Avropanın yaxın gələcəyi üçün bir növbəli hədəfdir.

Artan enerji qiymətlərinin vətəndaşların və biznes üçün təsirinə yüngülləşdirən hədəflə, müvəqqəti tədbirlərlə bağlı istiqamətlərin verilməsi, eləcə də fosil yanacaqlardan asılılığın uzunmüddətli azaldılması diqqət mərkəzindədir. “Vahid Avropa, vahid bazar” gündəliyinin icrası da müzakirə mövzusu olub. Bu gündəlik Avropanın yaxın gələcəyi üçün bir növbəli hədəfdir.

enerji qiymətlərinin sənayeyə və vətəndaşların yaşayış minimumuna təsirləri, həmçinin emissiya ticarəti qaydaları diqqət mərkəzindədir.

Sammitin mühüm mövzularından biri 2028-2034-cü illəri əhatə edən çoxillik büdcə ilə bağlı olub. Çoxillik Maliyyə Çərçivəsi üzrə danışıqlar həlledici mərhələyə qədəm qoyub. İttifaq daxilində büdcənin bölüşdürülməsi və xərclərin ixtisarı ətrafında fikir ayrılıqlarının aradan qaldırılmasına cəhdlər göstərilir. Aİ Şurasının Prezidenti

si və gündəliyin əsas məsələlərindən birinə çevrilməsi iki realılığa bağlıdır.

Birinci realılıq Şimali Atlantika Alyansı (NATO) üzrə ənənəvi müttəfiq Amerika Birləşmiş Ştatlarının davranışlarından qaynaqlanır. Son vaxtlaradək Aİ öz təhlükəsizliyini əslində böyük dərəcədə ABŞ-a həvalə etmişdi. Ağ Evdən gələn son mesajlar isə Brüssel üçün soyuq düş effekti yaradıb. Donald Tramp açıq şəkildə bəyan edir ki, Avropanın təhlükəsizliyinə Aİ məsuliyyət daşıyır və qurumda yer alan ölkələr müdafiə xərclərini artırmalıdır. Bunun üçün isə Avropa ölkələri sort qonaat rejiminə keçməli və rifah büdcəsini müəyyən dərəcədə

Antonio Košta 2026-cı ilin sonunadək yekun razılaşmaya zəmin yaradacaq əsas elementlər üzrə irəliləyişin vacibliyini vurğulayıb. Tədbirdə həmçinin Avropa sənayesinə mənfi təsir göstərən global iqtisadi qeyri-bərabərliklər (xüsusilə Çinlə olan ticarət münasibətləri və elektromobil rüsumları) ətrafında strateji əhəmiyyət daşıyan müzakirələr aparılıb.

Qeyd edək ki, hazırda Avropa Komissiyası rəqəbatlılıq böhranını aşmaq üçün 2026-2027-ci illəri əhatə edən strateji islahat proqramını reallaşdırır. Bu çərçivədə əsas hədəflər biznesə əlavə yükün azaldılması, maliyyə səfərbərliyi, strateji muxtariyyət və yerli üstünlük kimi məsələləri əhatə edir.

Eyni zamanda, Avropa Komissiyası rəqəbatlılıq böhranını aşmaq üçün 2026-2027-ci illəri əhatə edən strateji islahat proqramını reallaşdırır. Bu çərçivədə əsas hədəflər biznesə əlavə yükün azaldılması, maliyyə səfərbərliyi, strateji muxtariyyət və yerli üstünlük kimi məsələləri əhatə edir.

Eyni zamanda, Avropa Komissiyası rəqəbatlılıq böhranını aşmaq üçün 2026-2027-ci illəri əhatə edən strateji islahat proqramını reallaşdırır. Bu çərçivədə əsas hədəflər biznesə əlavə yükün azaldılması, maliyyə səfərbərliyi, strateji muxtariyyət və yerli üstünlük kimi məsələləri əhatə edir.

Eyni zamanda, Avropa Komissiyası rəqəbatlılıq böhranını aşmaq üçün 2026-2027-ci illəri əhatə edən strateji islahat proqramını reallaşdırır. Bu çərçivədə əsas hədəflər biznesə əlavə yükün azaldılması, maliyyə səfərbərliyi, strateji muxtariyyət və yerli üstünlük kimi məsələləri əhatə edir.

Eyni zamanda, Avropa Komissiyası rəqəbatlılıq böhranını aşmaq üçün 2026-2027-ci illəri əhatə edən strateji islahat proqramını reallaşdırır. Bu çərçivədə əsas hədəflər biznesə əlavə yükün azaldılması, maliyyə səfərbərliyi, strateji muxtariyyət və yerli üstünlük kimi məsələləri əhatə edir.

Eyni zamanda, Avropa Komissiyası rəqəbatlılıq böhranını aşmaq üçün 2026-2027-ci illəri əhatə edən strateji islahat proqramını reallaşdırır. Bu çərçivədə əsas hədəflər biznesə əlavə yükün azaldılması, maliyyə səfərbərliyi, strateji muxtariyyət və yerli üstünlük kimi məsələləri əhatə edir.

manda, startapların və kiçik sahibkarların (KOB) bütün ittifaq ərazisində 27 fərqli milli qanunla deyil, vahid Avropa hüquqi çərçivəsi ilə fəaliyyət göstərməsinə şərait yaradılır. Ümumi qonaat belədir ki, bu kimi hədəflərin reallaşdırılması son noticədə Avropa mallarının rəqəbatlılıq göstəricilərinin yüksəlməsinə öz müsbət təsirinə göstərəcək.

başqa çıxış yolu yoxdur. Aİ-də yaxşı anlayırlar ki, Ukrayna cəbhəsi elə Avropa cəbhəsi deməkdir. Niderlandın Baş naziri Rob Yetten Ukrayna və ABŞ münasibətlərindəki gərginlik fonunda Avropanı Kiyevə qeyd-şərtsiz dəstək nümayiş etdirməyə çağırıb. Onun sözlərinə görə, Vaşinqton da Ukraynanı dəstəkləməkdə maraqlıdır və Avropa ölkələri ABŞ-in iştirakının qorunub saxlanmasına kömək etməlidir. “Son il yarımlarında biz ABŞ və Ukrayna arasındakı diplomatik münasibətlərdə dəfələrlə belə çətinlikləri görmüşük. Belə məqamlarda Avropa hər kəsin bu prosedura cəlb olunaraq

qalmasına nəzarət etməlidir”, - deyər R. Yetten bildirir.

“Ukrayna Rusiyanın təcavüzünə qarşı müqavimət göstərərək öz vətəndaşlarının həyatı bahasına mübarizə aparır. Avropa ölkələri Kiyevə maliyyə yardımı göstərir və bu dəstək davam etməlidir”. Bu fikri isə Latviyanın Baş naziri Andris Kulberqs Aİ dövlət və hökumət başçıları arasında sammitinin ikinci gününün başlamasından əvvəl jurnalistlərə bildirib. “Onlar bunu öz həyatları bahasına edirlər. Biz isə hələlik yalnız puldan istifadə edirik və bu pul zəruridir”, - deyər Kulberqs vurğulayıb.

Mübariz ABDULLAYEV

Respublika dəyərləri və dövlət məsuliyyətinin universal meyarları

Fransa Respublikasının siyasi-fəlsəfi özünüdəstəkləmə prinsipləri - azadlıq, bərabərlik və qardaşlıq prinsipləri xüsusi yer tutur. Bu ideallar Fransa dövlətçiliyinin tarixi irsinin mühüm hissəsi olmaqla yanaşı, ölkənin beynəlxalq münasibətlərdə demokratiya, hüququn aliliyi və insan hüquqlarının müdafiəsi məsələlərində tutduğu mövqenin də əsaslandırılmasında istifadə olunur. Paris uzun illərdir müxtəlif dövlətlərdə baş verən ictimai-siyasi proseslərə münasibət bildirir, demokratik institutların fəaliyyətini qiymətləndirir və insan hüquqlarının qorunmasını beynəlxalq siyasətin prioritetlərindən biri kimi təqdim edir. Lakin dövlətin demokratik nüfuzu yalnız boyan etdiyi prinsiplərlə ölçülmür, onun həqiqi göstəricisi həmin prinsiplərin öz ərazisində, xüsusilə də siyasi narazılıq, kütləvi etiraz və ictimai gərginlik şəraitində necə qorunmasıdır. İnsan hüquqlarına münasibətdə universal meyar tətbiq edilirsə, bu meyarın dövlətin beynəlxalq nüfuzundan, siyasi çəkisindən və ya başqa ölkələrlə münasibətlərindən asılı olaraq də-

çıxan nəticə Fransada təhsilin bütövlükdə uğursuz olması deyil, əsas nəticə maliyyə-ləşdirmənin səmərəliliyinin yalnız ümumi büdcəylə ölçülə bilməməsidir. Dövlətin idarəçilik keyfiyyəti ayrılan vəsaitin təhsil alanların hüquq və ehtiyaclarına nə dərəcədə çevrilməsi ilə də qiymətləndirilməlidir.

Burada hüquqi ölçü də mövcuddur. İqtisadi, sosial və mədəni hüquqlar haqqında Beynəlxalq Paktın 13-cü maddəsi təhsil hüququnu tanıyır və təhsilin insan şəxsiyyətinin, ləyaqət hissəsinin və fundamental azadlıqlara hörmətin inkişafına yönəlməsini nəzərdə tutur. Bu norma hər bir təhsil müəssisəsində bütün problemlərin dərhal aradan qaldırılmasına dair sadələşdirilmiş nəticə yaratmasa da, dövlətin təhsilin ölçənilməli və inkişafını təmin etmək üzrə öhdəliklərini hüquqi müstəviyə çıxarır. Deməli, Fransada məktəblilərin narazılığını yalnız siyasi mübarizə və ya ictimai asiayiş problemi kimi qiymətləndirmək yetərli deyil, etirazların arxasında duran sosial səbəblər də araşdırılmalıdır. Bununla yanaşı, təhsil siyasətinə dair tələblərin mövcudluğu hər bir konkret etirazın avtomatik ola-

tik cəmiyyətin fəaliyyətində bir-birini tamamlayan təminatlardır. Konvensiyanın 3-cü maddəsi mütləq qadağa müəyyən edir, lakin konkret hadisənin bu maddənin tətbiq dairəsinə düşməsi xəsəratın xarakteri, rəftarın ağırlığı, hadisənin başvermə şəraiti və mövcud sübutlar əsasında müəyyən olunur. Buna görə yeniyetmənin ağır xəsarət alması özlüyündə hüquq pozuntusu barədə yekun hökm vermək üçün kifayət etməsə də, dövlətin hadisəni səmərəli araşdırmaq və mümkün məsuliyyəti müəyyən-ləşdirmək öhdəliyini aktuallaşdırma bilər. Konvensiyanın 10-11-ci maddələri ifadə və dinc toplaşmaq azadlıqlarına müdaxiləni yalnız müəyyən hüquqi şərtlərlə mümkün sayır. Müdaxilə qanunla nəzərdə tutulmalı, legitim məqsəd daşmalı və demokratik cəmiyyətdə zəruri olmalıdır. İctimai asiayişin qorunması legitim məqsəd ola bilər, lakin bu məqsəd polisə qeyri-məhdud səlahiyyət vermir. İstifadə olunan güc real təhlükə ilə əlaqəli olmalı, müdaxilənin intensivliyi vəziyyətin xüsusiyyətlərinə uyğun gəlməli və mümkün qədər az zərərli vasitələr nəzərdən keçirilməlidir. Fransa Konvensiyanı iştirakçısı olduğuna

araşdırılmasıyla məhdudlaşmamalı, əvvəlki tövsiyələrin hansı səviyyədə icra edildiyi, polis əməliyyatlarının qaydalarında dəyişikliyin olub-olmadığı və nəzarət mexanizmlərinin səmərəliliyi də təhlil edilməlidir.

Beynəlxalq hüquqi qiymətləndirmə üçün hansı mexanizmlər var?

Fransadakı hadisələrə beynəlxalq hüquqi qiymət verilməsi tələbi konkret səlahiyyətlərə və prosedurlara əsaslanmalıdır. Beynəlxalq qiymətləndirmə siyasi narazılığın ifadəsi kimi qala bilər, lakin hüquqi nəticə doğurması üçün araşdırmanın mandatı, sübut toplama üsulları və hesabathlıq mexanizmləri müəyyənəşdirilməlidir. İlk növbədə Fransanın Milli Polis Baş Müfəttişliyi - IGPN tərəfindən aparılan araşdırmaların nəticələri diqqətlə izlənməlidir. İctimai maraq doğuran hallarda qanunla mümkün olan həddə istintaqın gedişi, istifadə olunan vasitələrin hüquqi əsasları və nəticələr barədə şəffaf məlumat verilməsi etimada xidmət edə bilər. Bununla yanaşı, Fransanın hüquq müdafiəçisi funksiyasını yerinə yetirən Défenseur des droits quru-

larkən sərt mövqə nümayiş etdirən dövlət öz ərazisindəki oxşar iddialara da eyni dərəcədə açıq yanaşmalıdır. Bu, Fransanın bütün xarici siyasət mövqelərindən əsaslı olduğu və ya ölkədə hər hansı demokratik institutun fəaliyyət göstərmədiyi barədə nəticə çıxarmaq üçün əsas vermir. Daha düzgün nəticə ondan ibarətdir ki, demokratik institutların mövcudluğu konkret hüquq pozuntusu iddialarını avtomatik təkzib etmir. Eyni zamanda, ayrı-ayrı insidentlər bütün dövlət sistemində dair ümumiləşdirilmiş hökm çıxarmağa da imkan vermir. İnsan hüquqları sahəsində ikili standartların qarşısını almağın ön etibarlı yolu hüquqi meyarların universallığını qorumaqdır. Dövlətlərə münasibət onların siyasi yaxınlığına və ya beynəlxalq rəqabətdə tutduğu mövqeyə görə dəyişməməlidir. Dinc toplaşmaq azadlığı, uşaqların müdafiəsi, polis gücünün mütənasibliyi və effektiv araşdırma öhdəliyi bütün müvafiq hallarda eyni hüquqi prinsiplərlə qiymətləndirilməlidir. Fransanın beynəlxalq insan hüquqları siyasətinin inandırıcılığı da bu nöqtedə sınağa çəkilir. Başqa dövlətlərdən şəffaflyq, hüquqi hesabathlıq və müstəqil araşdırma

Demokratiya maskası altında: Paris başqalarına dərs keçərkən öz güzgüsündən niyə qaçır?

Fransada məktəbli etirazları, polis gücünün tətbiqi və beynəlxalq insan hüquqları öhdəlikləri kontekstində hüquqi-siyasi təhlil

yişməsi hüquqi bərabərlik ideyasını zəiflədir.

2026-cı il sentyabr ayının sonlarından etibarən Fransada məktəblilərin, müəllimlərin və digər vətəndaşların iştirakı ilə gənişlənən etirazlar məhz bu baxımdan ciddi təhlil tələb edir. Təhsil müəssisələrinin vəziyyəti, müəllim çatışmazlığı, təhsilin maliyyələşdirilməsi və imkanların sosial baxımdan qeyri-bərabər bölüşdürülməsi ilə bağlı narazılıqlar polis müdaxilələri və yeniyetmələrin xəsarət alması barədə məlumatlarla müşayiət olunub. Belə bir şəraitdə müzakirə yalnız etirazların miqyası və ya ictimai asiayişin qorunması ilə məhdudlaşa bilməz, dövlətin güc tətbiqinin hüquqi əsasları, uşaqların xüsusi müdafiəsi, dinc toplaşmaq azadlığı və mümkün pozuntuların araşdırılmasının effektivliyi də qiymətləndirilməlidir.

Təhsil xərcləri, sosial bərabərlik və dövlət idarəçiliyinin nəticələri

Fransada təhsil sahəsindəki narazılıqları araşdırarkən problemi yalnız maliyyə çatışmazlığı ilə izah etmək düzgün olmaz. Milli təhsil sistemində ayrılan ümumi vəsait, onun ayrı-ayrı məktəblər və regionlar üzrə bölüşdürülməsi, müəllimlərin təminatı, infrastrukturun vəziyyəti və sosial bərabərsizlik arasında müəkkəb əlaqə mövcuddur. Fransanın Milli Təhsil Nazirliyinin təhsil statistikasına görə qurumu DEPP-nin 23 sentyabr 2025-ci ildə dərc etdiyi məlumatlara əsasən, 2024-cü ildə ölkənin təhsil sistemində 197,1 milyard avro xərclənib. İlk baxışdan bu rəqəm çox böyük görünsə bilər. Bəs bu məbləğ necə hesablanır?

Əvvəla, xərclənməli maliyyə vəsaiti yalnız mərkəzi hökumətin büdcəsindən ayrılan pul deyil. Buraya dövlətin bütün müvafiq qurumlarının, yerli hakimiyyət orqanlarının, müəssisələrin və ev təsərrüfatlarının təhsillə bağlı xərcləri də daxildir. DEPP-in bölgüsünə əsasən, ilkin maliyyələşdirmənin təxminən 55 faizi dövlətin, 23 faizi yerli hakimiyyət orqanlarının, 10 faizi müəssisələrin, 8 faizi ev təsərrüfatlarının, qalan 4 faizi isə digər dövlət qurumlarının payına düşür. Başqa sözlə, Fransada 2024-cü ildə bütün maliyyə mənbələri üzrə təhsil sistemində çəkilən ümumi xərclər 197,1 milyard avro təşkil edib. Bu, 2023-cü ildə müqayisədə nominal ifadədə 3,6 faiz artım deməkdir. Təhsil xərclərinin həcmi həmin il ümumi daxili məhsulun 6,8 faizinə bərabər olub, bir şagird və ya tələbə üzrə orta illik xərc isə 10 920 avro təşkil edib.

İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Education at a Glance 2025 hesabatında göstərilən müqayisələr də maliyyələşdirmə məsələsinə daha diferensial yanaşma tələb edir. Hesabata əsasən, Fransada 2022-ci ildə ibtidai təhsil üzrə bir şagirdə düşən xərc 11 135 ABŞ dolları, OECD üzrə orta göstərici isə 12 730 dollar olub. Aşağı orta təhsil pilləsində bu rəqəmlər müvafiq olaraq 13 622 və 14 315 dollar təşkil edib. Orta təhsilin yuxarı pilləsində isə Fransada orta göstərici 18 127 dollar, OECD ortalaması 14 562 dollar olub. Beləliklə, ayrı-ayrı təhsil pillələrində fərqli mənzərə yaranır. Bu rəqəmlərdən

raq qanuni olması demək deyil, eyni qaydada ictimai narazılığın mövcudluğu da dövlətə hüquqi məhdudiyyətlərdən kənar güc tətbiq etmək səlahiyyəti vermir.

Fransada etirazlar: faktlar, xəsarətlər və hüquqi məsuliyyət məsələsi

2026-cı il sentyabr ayının sonlarından başlayaraq Fransada məktəblilərin və digər iştirakçıların etirazları polis müdaxilələri, saxlanmalar və yeniyetmələrin xəsarət alması barədə məlumatlarla müşayiət olunub. “Associated Press”-in 8 oktyabr 2026-cı il tarixli məlumatına əsasən, Fransa Daxili İşlər Nazirliyinin rəqəmləri etirazların başlanmasından bəri 6 600-dən çox şəxsin saxlandığını, oktyabrın 8-də isə 375 məktəbin tam və ya qismən bağlandığını göstərib. Baş nazir Sebastien Lekornu məktəblərə, müəllimlərə və polis əməkdaşlarına qarşı zorakılığı pisləyib. Bununla belə, ictimai asiayişin qorunmasıyla bağlı dövlətin məsuliyyəti etirazların sosial səbəblərinin araşdırılması və polis müdaxilələrinin qanuniliyinin yoxlanması zərurətini aradan qaldırır.

“Reuters”-in 10 oktyabr 2026-cı il tarixli araşdırması polis fəaliyyətinin hüquqi qiymətləndirilməsi baxımından əlavə məlumatlar təqdim edib. Agentliyin məlumatına görə, Fransanın Milli Polis Baş Müfəttişliyi (Inspection generale de la Police nationale - IGPN) etirazların idarə olunmasıyla əlaqəli 24 işi araşdırırdı. “Reuters” jurnalistlərinin müsahibələr və hüquqi sənədlər əsasında müəyyənəşdirdiyi 28 xəsarət hadisəsindən 15-i həmin araşdırmaların əhatəsində idi. Daxili işlər naziri Laurent Nunez təxminən 200 şagirdin və 700 polis əməkdaşının yaralandığını bildirib. Materiallarda rezin güllələr, gözyaşardıcı qaz, səs və işıq təsiri qumbaralar və dəyənəklərdən istifadə ilə bağlı hadisələr təsvir olunub. Bu göstəricilər müxtəlif mənbələrə və müəyyən tarixdəki məlumatlara əsaslanır. Onları yekun, müstəqil şəkildə təsdiqlənmiş hüquqi nəticələr kimi təqdim etmək olmaz. Xüsusilə iki yeniyetmənin xəsarət alması barədə məlumatlar ciddi narahatlıq doğurur. “Reuters”-in yazdığına görə, 14 yaşlı Eden Saint-Ouen-l’Aumone ərazisində baş verən insident zamanı gözyaşardıcı qaz qumbarası ilə üz nəhiyyəsinə zərbə alıb, nəticədə onun çənəsi sınıb və bir neçə diş zədələnib. Hadisə ilə bağlı polis əməkdaşı oktyabrın 6-da ağır xəsarət yetirmə şübhəsi üzrə rəsmi istintaqa cəlb olunub. Digər hadisədə Lens şəhərində 15 yaşlı şagirdin əlini itirdiyi bildirilib. Daxili işlər naziri Laurent Nunez araşdırma müddətində səs və işıq təsiri qumbaralardan istifadənin dayandırıldığını açıqlayıb.

Polis gücünün tətbiqi: Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının tələbləri

Fransada polis müdaxilələrinin beynəlxalq hüquqa uyğunluğunu qiymətləndirməsi ilk növbədə Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyası (AİHK) çərçivəsində aparılmalıdır. Konvensiyanın 3-cü maddəsi işgənci, qeyri-insani və ya ləyaqətə alçaldan rəftarı qadağan edir. 10-cu maddə ifadə azadlığını, 11-ci maddə isə dinc toplaşmaq azadlığını qoruyur. Bu hüquqlar demokra-

gərə onun dövlət orqanlarının fəaliyyəti bu öhdəliklər əsasında qiymətləndirilə bilər.

Uşaqların hüquqları: xüsusi müdafiə və dövlətin pozitiv öhdəlikləri

Etirazlarda məktəblilərin iştirak etməsi məsələyə əlavə hüquqi ölçü verir. BMT-nin Uşaq hüquqları haqqında Konvensiyası uşaqların haqlarını qorumaqla yanaşı, dövlətlərdən onların yaşını, inkişaf səviyyəsini və müdafiəyə olan ehtiyaclarını nəzərə almağı tələb edir. Konvensiyanın 3-cü maddəsinə əsasən, uşaqlarla bağlı bütün tədbirlərdə onların ən yaxşı maraqları əsas mülahizələrdən biri olmalıdır. 12-ci maddə uşağın özünə aid məsələlərdə fikrini ifadə etmək hüququnu, 13-cü maddə ifadə azadlığını, 15-ci maddə isə dinc toplaşmaq və birləşmək hüququnu tanıyır. Məktəblilərin iştirak etdiyi kütləvi tədbirlərdə polis əməliyyatlarının planlaşdırılması da bu baxımdan əhəmiyyət daşıyır. Dövlət təhlükənin xarakterini və iştirakçıların yaş xüsusiyyətlərini nəzərə almalı, riskləri azaltmaq üçün mümkün alternativləri qiymətləndirməli və zərurət yaranıqda təcili tibbi yardımın olacağını təmin etməlidir. Bu tələblərin konkret hadisələrə necə tətbiq olunması mövcud sübutlardan asılıdır. Uşaq hüquqlarının müdafiəsi onların şikayət vermək və başlarına gələnləri qorxmadan bildirmək imkanlarını da əhatə edir. Yeniyetmələrin xəsarət alması barədə iddialar araşdırılarkən onların hüquqi və psixoloji baxımdan həssas vəziyyəti nəzərə alınmalı, şahidlərin təhlükəsizliyi və şəxsi məlumatların qorunması təmin edilməlidir.

Fransada polis fəaliyyətinə dair narahatlıqlar yalnız 2026-cı ildə ortaya çıxmayıb. BMT-nin İnsan Hüquqları Komitəsi Fransanın Mülki və siyasi hüquqlar haqqında Beynəlxalq Pakt üzrə altıncı dövrü hesabatına dair yekun müşahidələrini 7 noyabr 2024-cü ildə qəbul edib. Komitə nümayişlər zamanı həddindən artıq güc tətbiqi, dinc toplaşmaq hüququna müdaxilə və təhlükəli polis vasitələrinin istifadəsi barədə məlumatlardan narahatlığını bildirib, güc tətbiqini tənzimləyən hüquqi çərçivənin və əməliyyat qaydalarının nəzərdən keçirilməsini, mümkün pozuntularla bağlı sürətli, hərtərəfli və qərəzsiz araşdırmalar aparılmasını tövsiyə edib. Bu sənədin əhəmiyyəti ondadır ki, 2026-cı il hadisələrinin qiymətləndirilməsi yalnız cari insidentlərin

munun, eləcə də Milli İnsan Hüquqları üzrə Məşvərət Komissiyasının (CNCDH) müvafiq araşdırmaları və tövsiyələri nəzərə alınmalıdır. BMT səviyyəsində İnsan Hüquqları Komitəsinin 2024-cü il tövsiyələrinin icrasının təhlili, habelə dinc toplaşmaq və birləşmək azadlığı üzrə xüsusi məruzəçinin öz mandatı çərçivəsində məsələni nəzərdən keçirməsi mümkün istiqamətlərdən.

Avropa Şurasının insan hüquqları mexanizmləri də müvafiq səlahiyyətləri daxilində vəziyyətə diqqət yetirə bilər. Əgər beynəlxalq ekspert missiyası yaradılması təklif olunarsa, onun mandatı və hüquqi əsası əvvəlcədən aydın müəyyən edilməlidir. Missiyanın məlumatlara çıxışı, şahidlərlə işləmə qaydası, müstəqillik təminatları, hesabatın dərc olunması və milli qurumlarla əməkdaşlıq çərçivəsi hüquqi cəhətdən əsaslandırılmalıdır. Fransa ərazisində araşdırma aparılması üçün seçilmiş beynəlxalq mexanizmin səlahiyyəti və tətbiq olunan prosedurlar, o cümlədən tələb olunduğu hallarda dövlətin razılığı nəzərə alınmalıdır. Belə missiyanın məqsədi əvvəlcədən siyasi hökm vermək ola bilməz; o, sənədləri və video görüntülərini araşdırmaqla, zərərçəkənlərin, şahidlərin və hüquq-mühafizə orqanlarının mövqelərini dinləməli, güc tətbiqinin hüquqi əsaslarını və milli araşdırmaların effektivliyini qiymətləndirməli, nəticələri yoxlamaqla bəli sübutilərə söykənən hesabatda təqdim etməlidir. Beynəlxalq qiymətləndirmə milli istintaqın və məhkəmələrin səlahiyyətlərini əvəz etməməlidir. Eyni zamanda, milli araşdırmanın mövcudluğu beynəlxalq insan hüquqları öhdəlikləri çərçivəsində hesabathlıq məsələsini öz-özlüyündə aradan qaldırır. Əsas məqsəd hüquq pozuntusu iddialarını sübutlar əsasında aydınlaşdırmaq, zərərçəkənlərin müdafiəsini təmin etmək və oxşar hadisələrin təkrarlanmasının qarşısını almaqdır.

İkili standartlar problemi: insan hüquqları siyasi ələmə çevrilməməlidir

Fransada baş verən hadisələr daha geniş siyasi-hüquqi sual doğurur: insan hüquqları prinsipləri beynəlxalq münasibətlərdə bütün dövlətlərə eyni qaydada tətbiq olunurmu? Ayrı-ayrı ölkələrdə etirazların dağıdılması, polis zorakılığı və ifadə azadlığına müdaxilə məsələləri müzakirə edil-

tələb edən ölkənin özündə belə iddialar ortaya çıxmada həmin tələblərin tətbiqinə açıq olması beynəlxalq nüfuzun zəifləməsi yox, hüquqi dövlət prinsipinə sadiqliyin göstəricisi ola bilər. Əksinə, iddiaların siyasi motivlərlə rədd edilməsi və ya onların araşdırılmasına maneələr yaradılması universal öhdəliklərə inamı zədələyər bilər.

Nəticə: hüquqi qiymət siyasi hökm deyil, sübutlara əsaslanan məsuliyyətdir

Fransada məktəbli etirazları ətrafında yaranmış vəziyyət təhsil siyasəti, sosial bərabərlik, ictimai asiayiş və insan hüquqları arasında müəkkəb münasibətləri üzə çıxarır. Təhsilə ayrılan böyük maliyyə resursları təhsil imkanlarının bütün məktəblərdə eyni səviyyədə təmin olunduğunu sübut etmir. Kütləvi etirazlar dövlətin üzərinə düşən sosial problemləri araşdırmaq və həll etmək məsuliyyətini aktuallaşdırır. Polis əməkdaşlarının yaralanması və ictimai asiayiş təhdidləri isə dövlətin hüquq çərçivəsində müdaxilə etmək vəzifəsini aradan qaldırır. Lakin ictimai asiayişin qorunması da hüquqi sərhədlərdən kənar güc tətbiqinə əsas verə bilməz. “Reuters”-in açıqladığı 24 IGPN araşdırması, sənədləşdirdiyi 28 xəsarət hadisəsi və yeniyetmələrin ağır xəsarət alması barədə məlumatlar müstəqil, hərtərəfli və şəffaf araşdırmanın vacibliyini göstərir. Bunlar dövlət orqanlarından əsaslandırılmış cavab tələb edən ciddi hallardır.

Bu baxımdan Fransada baş verənlərə beynəlxalq hüquqi qiymət verilməsi tələbi siyasi ritorikadan çıxarılaraq konkret prosedurlara söykənməlidir. Milli araşdırmaların effektivliyi, beynəlxalq tövsiyələrin icrası, polis gücünün tətbiqinə dair qaydalar və uşaqların müdafiəsi mexanizmləri yoxlanmalıdır. Nəticələr siyasi simpatiya və ya antipatiyaya yox, sənədlərə, ifadələrə, tibbi sübutlara və tətbiq olunan hüquq normalarına əsaslanmalıdır. Fransa kimi beynəlxalq səviyyədə demokratiya və insan hüquqları məsələlərində fəal mövqə tutan dövlət üçün bu proses xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Çünki hüquqi dövlət olmaq özünü təngidən qorumaq yox, hakimiyyətin hərəkətlərinin hüquqi yoxlamadan keçməsinə təmin etmək deməkdir. İnsan hüquqları universal öhdəlikdirsə, heç bir dövlət bu öhdəliklərin yoxlanmasından kənarda qalmamalıdır. Fransadan gözlənilən də məhz budur: siyasi bəyanatlardan daha çox şəffaf istintaq, hüquqi hesabathlıq və sübutlara əsaslanan məsuliyyət.

Kəramət Qənbərov, Beynəlxalq hüquq üzrə ekspert

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatayımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Spark Press” MMC - 0503548555
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

1 illik abunə - 158,40 AZN
6 aylıq abunə - 79,20 AZN

Məqsəd Nur

Enn, Çin və pəncərə

Üçü birində daha yaxşı gələcək vəd edirmi?

Bilmək olmur. Enn mükafat aldı, Çin sürətlə Gələcəyə uçar, Gələcəyin Pəncərəsinə isə şəh örtüb.

Hələlik Ədəbiyyat üzrə Nobel Mükafatının builki (2026) qalibi Enn Karsonun kiçik bir şeirinə baxaq:

“Bahar həmişə əvvəlki kimi olur”,
- deyər ixtiyar bir çinli kişi söylədi.
Yağış pəncərələrə fışılıtlı ilə çırpılırdı.
Uzaq-uzaq yerlərdən axıb gələn həsrətlər
Bizə çatıb nəfəs dərdi...
Pəncərə şüşələrindən süzlülüb getdi...
(Tərcümə prof. Cavanşir Yusiflinindir).

Enn Karson soyuq Kanadada, “darıxdırıcı” bir mühitdə, qarlı-şaxtalı təbiət qoynunda yaşayıb-yaradır. Klassik ənənə əsasında yeni formalar tapıb, elə buna görə də Nobel mükafatına layiq görüldü. O, ömrünü qədim yunan ədəbiyyatı və klassik filologiya sahəsinin öyrənilməsinə həsr edib, bu sahənin ən yaxşı bilicilərindəndir, elə bu əsnada da qədim mottlrlər içrə var olaraq yeni interpretasiyalar edib.

İndi gəlin görək, Karsonun “pəncərəsini silən o çinli qoca” Avropada nələrdir? Lap elə sözün məcazi mənasında.

Ən təzə çağırışlara haray verməyə cənabın dünyamızda, elə bu günlərdə, bir vaxtlar “Soyuq müharibə”lər zamanı NATO-nun və Varşava Müqaviləsinin nəhəngi Rusiyanın dünyada

etdiklərini Çin etməyə çalışıb. Bir azca Enn Karsondan uzaqda - soyuq Norveçdə. İşin üstü də qoribə formada açıılıb...

Norveç ordusu “Soyuq müharibə”dən sonra tənbellik etməyib “İsti müharibə”yə hazırlaşmaq üçün təlimlər keçirmiş. Bu məqsədlə də qonşu İsveçin avtomobil nəhəngindən (reklam və antireklam olmasın deyər, brend adın üzərindən sükutla keçirik) xeyli avtomobil və onların üzərinə quraşdırılmış hərbi ləvazimatlar alıb. Təlimin ortasında Norveç hərbiçiləri ayılıb görüblər ki, avtomobillərdəki qurğular ordunun bütün hərəkətlərini, koordinasiyaları öz beyninə yazıb birbaşa Çinə ötürür. Buna baxmayaraq, Norveç hərbiçiləri təlimləri davam etdirmək qərarına gəliblər. Sonradan ciddi şəkildə araşdırmalar aparılıb. Sən demə, Norveçin öz qonşusu İsveç brendinə güvənərək, bəh-bəhlə xeyli texnika aldığı həmin o nəhəng avtomobil konserminə Çinin digər nəhəng avtomobil konsermi sahiblənməmiş...

Eyni dünyada, ayrı pəncərələrin arxasından baxmaq hələ bir-birindən ayrılmaq demək deyil. Pəncərəmizdəki yağış izləri də tarixdir. Təkrar olunur. Bəlkə, “çinli qoca” Enn Karsona bunu demək istəyirmiş?

And içmişdik bir sevgini qoruyaq,
Küllənməsin, soyumasın bu ocaq.
Hardan gəldi sevgimizə bu sazaq?
Qar-borana, çənə qoydun bu eşqi.

Nə təhərrəm, bir yadına salmadın,
Nələr çəkdim, heç vecinə almadın.
Qorumağın, qayğısına qalmadın,
Getdin dönə-dönə, qoydun bu eşqi.

Elə vurdun, yarasından dağladın,
Sənə gələn yollarını bağladın.
Qəlbisiniq, gözü yaşlı saxladın,
Yalqız, tənha yenə qoydun bu eşqi.

Xatun deyər saçlarıma düşdü dən,
Təqsirkarı zamanımdır, yoxsa sən?
Gözün aydın, bitdi dəha, bu gündən,
Ağlın töhmətinə qoydun bu eşqi.

Könlüm evi bir zindandır.
Bu zindanın neçə-neçə əsiri var.
Hər əsirin öz sirri var.
Əl çatmayan arzularım, xəyallarım,
Ümidlərim, isteklərim, amallarım,
Ömürlük həbs alanı var-yatır burda,
Bir vaxt azad olanı var-yatır burda.

Bərəkəllah ilqarına, əhdinə,
Buza yazdın, günə qoydun bu eşqi.
Sən kiminin ilqarı nə, əhdi nə,
Yaman bərbad günə qoydun bu eşqi.

Könlü sevər sevdələrin mərdini,
Xoş üzünü, bəd üzünü, sərtini.
Çəkəmmədin cəfasını, dərdini,
Axır yenə mənə qoydun bu eşqi.

Neçə arzum zindandır gör nə vaxtdır,
Necə hissim zindandır gör nə vaxtdır.
Bu da baxtdır?
Öz əlinlə öz arzunu,
istəyini zəncirə vur,
Sonra otur yasını qur?
Amma bir tək-
yeri gəlib deyərək
Göz yaşımı,
qəlbimdəki damla-damla o əriyən buz daşını
tutamamdım.
Nə zindana salammadım,
Nə zəncirə vurammadım.
Yalnız bir tək
göz yaşımı əsir etmək mənlilik deyil.
O azaddır,
canı çəksə hey axacaq veyil-veyil.
Gözlərimin bulagından daşacaq o.
Özüm üçün bərkitdiyim sərhədləri
və hədləri aşacaq o.
„Burda olmaz,
orda dayan,hamı baxır,
İndi olmaz, başqa zaman...
“O isə axır...
Nə ağlıma qulaq asır,
nə könlümü dinləyir o.
Gör nə vaxtdır yalvarmaqdır ona peşəm,
Bir zindanın rəisiyəm,
bir əsirə çevrilmişəm...

Şənbə üçün nəzm

Pəşmanlıqlar tökülsün gözlərindən yuxu tək,
Mən də şikayət edim sənə sənizliyimdən.

Qoy kənardan baxanlar dəli desinlər mənə,
Sevincimdən gah bir az güllüm, bir az ağlayım.
Uşaq kimi qısılm, baş söykəyib sinəyə,
Burnumu köynəyinə silim, bir az ağlayım

Həsrətdən hər gecə damla-damla əridim
gün altında qar kimi...
taleylə barışmışam.
Adını söyləməkdən nə fayda var?
Kiridim...
Hər şey bir yana qalsın,səsinçün darıxmışam...

Ötüb keçdi o günlər, çətin ki geri döner,
Burdan- bura nə qalıb daha ömrün qışına?
Yenidən təzələnər köhnəlmiş xatirələr
Unutdun sandıqların qəfil çıxsa qarşına...

Soruşma ki necəyəm, necə keçir günlərim,
yaşıyıram birtəhər, görmədiyim kimi
Taleyim yarpaq kimi əlində küləklərin,
Bu sevda dənizində bir yelkənsiz gəmiyəm

Özün çox uzaqdasan, intizarın yanımda,
Bu həsrəti, hicranı daşıyıram canımda.
Nə qədər xatırlayım, yada salım, anım da,
Nə sevincim deyilsən, nə də qənim deyilsən,
Mənimçün doğulmusan, amma mənim deyilsən.

Səni necə unudum, ay uzaq yadıml mənim,
Lal harayım, üsyanım, səsiz fəryadım mənim,
Heç vaxt qoşa çəkilməz adınla adım mənim,
Nə sevgilim deyilsən, nə həmdəmə deyilsən,
Mənimçün doğulmusan, amma mənim deyilsən.

Yastığa üz söykəyib də nə qədər ağlayım,
Sənə keçən günləri, ayları varaqlayım,
Səni harda axtarım, de, harda soraqlayım,
Köməyimə, dadıma sən yetənim deyilsən,
Mənimçün doğulmusan, amma mənim deyilsən.

Nədir səndən ötəri çəkdiyim bu əziyyət,
Bu məşəqqət, bu zülm, bu intizar, bu həsrət,
Belə sevgi olarmı, de, bu necə məhəbbət?
Mən sənə pərvanəyəm, sənə şəmim deyilsən,
Mənimçün doğulmusan, amma mənim deyilsən.

Sənsiz keçən gün yalan, ay yalan, yalan zaman...
Kövrələndə, küsəndə, gözlərim dolan zaman,
Ya bu sınıq ürəyim pərişan olan zaman,
„Heç darıxmı, mən varam”-söyləyənim deyilsən.
Mənimçün doğulmusan, amma mənim deyilsən...

Bərəkəllah ilqarına, əhdinə,
Buza yazdın, günə qoydun bu eşqi.
Sən kiminin ilqarı nə, əhdi nə,
Yaman bərbad günə qoydun bu eşqi.

Könlü sevər sevdələrin mərdini,
Xoş üzünü, bəd üzünü, sərtini.
Çəkəmmədin cəfasını, dərdini,
Axır yenə mənə qoydun bu eşqi.

Eyni arzular, fərqli imkanlar...

Yoxsulluq insan həyatını necə dəyişir?

Yoxsulluq haqqında danışanda çox vaxt göz önünə boş süfrə, köhnə paltar, imkansızlıq içində yaşayan ailələr gəlir. Halbuki yoxsulluğun görünməyən, amma insanın həyatına daha dərinə təsir edən başqa bir üzü də var. Seçim imkanlarının azalması, arzuların təxirə salınması, uşağın istedadını üzə çıxara bilməməsi, xəstəliyin müalicəsini sabaha saxlamaq və sabahın bu gündən yaxşı olacağına inanmın tədricən azalması...

Bəzən yoxsulluq insanın cibindəki

pulun azlığından daha çox, qarşısında açıq qalan qapıların sayının azalmasıdır. Məhz buna görə də 17 oktyabr - Beynəlxalq Yoxsulluqla Mübarizə Günü yalnız

ehtiyacı olanları xatırlamaq üçün deyil, cəmiyyətin rifah, bərabər imkanlar və insan ləyaqəti barədə düşüncəsi üçün də mühüm fürsətdir.

Bu tarixin özündə də diqqətəlayiq bir məqam var. 17 oktyabr 1987-ci ildə Parisdə, Trokadero meydanında minlərlə insan yoxsulluq qurbanlarının xatirəsini anmaq və yoxsulluğun insan hüquqlarının pozulması ilə əlaqəsini vurğulamaq üçün toplaşmışdı. Həmin görüşün ideyası sonradan beynəlxalq səviyyədə tanındı və Birləşmiş Millətlər Təşkilatı 1992-ci ildə 17 oktyabrı Beynəlxalq Yoxsulluğun Aradan Qaldırılması Günü elan etdi.

necə təsir etdiyi, ən həssas təbəqələrin hansı imkanlara sahib olduğu da eyni dərəcədə vacibdir. Yoxsulluqla mübarizənin əsl uğuru insanlara sadəcə yaşamaq üçün vəsait vermək deyil, öz həyatlarını qurmaq, seçim etmək və

Eyni yoxsulluq, fərqli talelər...

Yoxsulluğun ən ağır nəticələrindən biri onun nəsilədən-nəslə ötürülə bilməsidir. Ailənin maddi çətinlikləri uşağın təhsilinə, sağlamlığına və gələcək peşə seçiminə təsir göstərirdikdə, bu günün problemi sabahın sosial bərabərsizliyinə çevrilir.

Dərslərini yaxşı oxuyan, böyük arzuları olan bir uşağı təsəvvür edərk. Onun istedadı var, öyrənmək həvəsi var, gələcəkdə cəmiyyətə faydalı olmaq istəyir.

Bu mübarizənin yalnız dövlət qurumlarının və beynəlxalq təşkilatların üzərinə düşən vəzifə olduğunu düşünmək düzgün olmazdı. Dövlətin sosial siyasəti, iqtisadi imkanlar və institusional dəstək əsas rol oynasa da, cəmiyyətin münasibəti də əhəmiyyətlidir. İşəgötürən üçün ədalətli əməkhaqqı və təhlükəsiz iş şəraiti, təhsil müəssisəsi üçün maddi çətinlik çəkmə uşağın imkanlarını qorumaq, yerli icma üçün eh-

Ancaq evdə kompüter yoxdur, internetə çıxış məhduddur, əlavə hazırlıq üçün imkan tapılmır.

Başqa bir uşaq isə bütün bu imkanlardan yararlanır. Hər ikisi eyni qabiliyyətə malik olsa da, başlanğıc nöqtələri eyni deyil. Burada söhbət yalnız maddi fərqdən getmir. Söhbət insanın öz potensialını reallaşdırmaq imkanından gedir. Yoxsulluq bəzən insanın bacarığını əlindən almır, sadəcə həmin bacarığı nümayiş etdirməsinə mane olur.

Bu səbəbdən keyfiyyətli və ölçətan təhsil yoxsulluqla mübarizənin ən mü-

tiyac içində olan ailələri müəyyənləşdirib onlara düzgün dəstək göstərmək yoxsulluqla mübarizənin konkret istiqamətləridir.

Eyni zamanda, sosial layihələrin nəticələri yalnız ayrılan vəsaitlə ölçülməməlidir. Bu vəsait neçə nəfərin həyatında davamlı dəyişiklik yaradıb? Neçə uşaq təhsildən yayınmaq təhlükəsindən xilas olub? Neçə ailə sabit gəlir əldə etməyə başlayıb? Neçə insan tibbi

hümm vasitələrindən biridir. Təhsil insanı yalnız diplomla təmin etmir, ona daha geniş seçim imkanı, əmək bazarında rəqabət qabiliyyəti və öz həyatına təsir göstərmək gücü verir. Lakin burada bir məqamı da unutmamaq lazımdır: yoxsulluq içində böyüyən hər kəsin gələcəyi əvvəlcədən müəyyənləşmədiyi kimi, təhsil də təkbəşinə bütün problemləri həll etmir. Layiqli iş yerləri, sosial müdafiə, ölçətan səhiyyə və ədalətli olmaqla əldə olunan biliklərin insanın həyatını dəyişməsi çətinləşə bilər.

xidmətə və təhlükəsiz yaşayış şəraitinə çıxış qazanıb? Bu sualların cavabı görülmə işlərin həqiqi təsirini göstərir.

17 oktyabrın əhəmiyyəti də məhz buradadır. Bu gün bizdən yalnız ehtiyacı olan insanları xatırlamağı deyil, yoxsulluğu yaradan və davam etdirən maneələri görməyi, həmin maneələrin aradan qaldırılması üçün hansı addımların atılmalı olduğunu düşünməyi tələb edir. Çünki yoxsulluğun aradan qaldırıl-

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
493-16-94
498-19-84

İndeks: 67100
Lisenzia: N-B-317
Tiraj: 4329
Sifariş: 1333
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 3308001943900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin
aprel ayından nəşr olunur.
Məsul nəvbətçi:
Yeganə Bayramova